

bielarus@bazahq.org

 BIELARUS/Belarusan newspaper in Free World ISSN 1054-9455
 Published by the Belarusian American Association, Inc.

 № 575 Сьнежань 2010 г.
 Год выдання 61

Шаноўныя чытачы!

Зьмест гэтага апошняга ў бягучым 2010 годзе нумару газэты “Беларус” адлюстроўвае багатую палітру беларускага жыцця, як ў замежжы так і на Бацькаўшчыне.

Найперш – гэта перадсвяточны выпуск, у сьнежні прыходзяць да нас Каляды, а потым і Новы год. Мы падрыхтавалі для вас цёплыя сяброўскія віншаваньні і пажаданьні.

Сёлета напрыканцы лістапада споўнілася 90-гадоў адметнай падзеі навейшай беларускай гісторыі – Слуцкаму збройнаму чыну, слаўная гадавіна была ўрачыста адзначана як у Беларусі, так і ў беларускім замежжы, пра гэта можаце прачытаць на старонках газэты.

У другой палове сьнежня Беларусь чакае важная унутрыпалітычная падзея – прайдуць прэзыдэнцкія выбары, артыкулы, інфармацыі на гэтую тэму вы таксама знойдзеце ў газэце.

Сплываючы год быў адзначаны адметнымі падзеямі ў жыцці беларусаў Амэрыкі.

60- гадоў споўнілася нашаму выданьню і мы вырашылі ў гэтым нумары надзяліць увагу гэтаму юбілею, бо з газэтай “Беларус” расьлі і выходзіліся некалькі пакаленьняў беларускіх эмігрантаў. Паваенная эміграцыя ад самага пачатку свайго выгнаньня на чужыну старалася мець свае друкаваныя органы, якія лучылі беларускую супольнасьць ў адзінае цэлае. Беларускія выданьні выходзілі яшчэ ў лягерах перамешчаных асобаў у Нямеччыне, дзе жылі выгнанцы з Беларусі.

На новым мейсцы свайго пражываньня – ў Амэрыцы, куды перасялілася настала значная частка беларускіх эмігрантаў з паваеннай Нямеччыны, яны ў першую чаргу заклалі сваю газэту – “Беларус”, які выйшаў ў сьвет у верасьні 1950 году.

Не надта спадзяваліся тады, што газэце будзе наканавана доўгае і плённае жыццё, але рабілі ўсё магчымае, каб менавіта так і сталася. Ішлі гады, мяняліся пакаленьні, але эстафета выданьня падхоплівалася новымі людзьмі і іх стараньнямі газэта дажыла да сёньняшняга часу. У нашым сьвятоточным нумары мы згадваем усіх адказных рэдактараў, пад чым кіраўніцтвам у розныя часы рыхтавалася газэта. Выказваем шчырую падзяку ўсім працаўнікам газэты і схіляем галовы перад памяццю тых, каго ўжо няма з намі. Падзяка належыцца таксама ўсім падпісчыкам і чытачам, аўтарам публікацый, дзякуючы фінансавай і творчай падтрымцы якіх газэта магла выходзіць у сьвет. Некаторыя з іх маюць слова на старонках гэтага выпуску.

Таксама 60 гадоў прайшло з таго часу, калі ў Нью-Ёрку, дзякуючы высілкам паваеннай беларускай эміграцыі, распачала сваю дзейнасьць Беларуская Аўтакефальная Праваслаўная царква. Гэта адметная падзея не толькі ў жыцці беларускага замежжа, але і цэлай беларускай нацыі, для якой незалежнасьць царкоўная і самастойнасьць дзяржаўная спалучыліся ў адзіную змагарную плынь. Юбілей быў урачыста адзначаны ў Саборы Сьв.Кірылы Тураўскага, прапануем вам інфармацыю пра сьвяткаваньне.

Не маглі мы не адзначыць і юбілей першай грамадзкай арганізацыі ў Беларусі, якая занялася справамі беларускай эміграцыі ў сьвеце і цягам 20 гадоў адказна вядзе гэтую працу. Згуртаваньню беларусаў сьвету “Бацькаўшчына” мы таксама прысьвячаем частку старонак нашага выданьня.

У выпуску вы знойдзеце інфармацыі пра навіны з жыцця беларускіх арганізацый як ў ЗША, так і ў іншых краінах сьвету.

Падаем пакуль што невялічкую для пачатку старонку для дзяцей, якая прысьвечана Калядам. Мяркуем далей пашыраць абём і рабіць яе карыснай для нашых маленькіх чытачоў і іх бацькоў.

Гэты выпуск газэты рыхтавала новая Рэдакцыйная калегія, якая складаецца з людзей, чые імёны вы тут знойдзеце. Ад яе імя выказваем падзяку за адказную працу нашаму папярэдніку сп. Марату Клакоцкаму. Ён пераняў выданьне газэты пасля крызіснай сытуацыі, у якую трапіла выданьне ў 2000 годзе і цягам двух гадоў не выходзіла да чытачоў. Сп. Клакоцкі адказна ставіўся да свайго рэдактарскага абавязку і рэгулярна выдаваў газэту цягам васьмі гадоў на высокім узроўні. Перадаючы рэдакцыю спадкаемцам, сп. Клакоцкі аказаў нам неабходную дапамогу ў авалоданьні новымі абавязкамі.

Новая Рэдакцыйная калегія, склад якой будзе папаўняцца залежна ад патрэбаў, будзе рабіць усё магчымае, каб выданьне захавала сваё ўсім знаёмае аблічча і традыцыі. У той жа час пастараемся наблізіць яго да сучасных рэаліяў беларускага жыцця ў Амэрыцы, зьявіцца новыя рубрыкі, маем на мэце паспрабаваць выдаваць рэкламны дадатак да газэты. Хацелі б таксама атрымаць ад нашых чытачоў прапановы і пажаданьні, якою вы хочаце бачыць сваю газэту. Спадзяемся на вашу дапамогу і падтрымку, на плённае супрацоўніцтва з усімі, каму неабыхавы далейшы лёс “Беларуса”.

Адказны рэдактар
Ганна Сурмач

Дарагія суродзічы!

У хрысьціянскім сьвеце няма больш утульнага, прыемнага, поўнага добрых пачуцьцяў сьвята як Каляды. Новае жыццё Божага Дзіцяці памагае нам забыцца пра ўсе нядолі і беды нашай штодзённасьці і напаўняе сэрца надзеяй на лепшае заўтра, на зьдзяйсненьне ўсіх нашых мараў і летуценняў. З любоўю злучаемся думкамі з сябрамі і крэўнымі, якія ў цяперашнім сьвеце часта ад нас вельмі далёка. Прыпамінаем усіх тых цудоўных людзей, якіх нам было дадзена спаткаць на нашым жыццёвым шляху, тых, каго дзеля адлегласьці не можам абняць у гэтыя Сьвятыя дні.

З глыбіні сэрца віншую вас і зычу цёпла і радасна правесці гэтыя Сьвятыя Божага Нараджэньня. Прашу Бога, каб даў нам усім

шчасьце – гэта сапраўды Божы дар – заўсёды адчуваць сваю прыналежнасьць да нашага цудоўнага краю і сілу прадаўжаць змаганьне за волю і лепшую долю беларускага народу.

Дык вясёлых Сьвятаў, дарагія браты і сёстры!

Жыве Беларусь!

Івонка Сурвілла
Старшыня Рады Беларускай Народнай Рэспублікі

Дарагія сябры Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня (БАЗА) і ўсе чытачы газэты “Беларус”!

Віншваем вас і вашых блізкіх з надыходзячымі Каляднымі сьвятамі і Новым 2011 годам. Жадаем вам прыемна правесці сьвяты ў сямейным коле, або ў цёплай сяброўскай атмасфэры на імпрэзах Аддзелаў і Гурткоў БАЗА.

Галоўная управа БАЗА

Парафіяльная Рада Сабору Сьв. Кірылы Тураўскага БАПЦ ў Нью-Ёрку

Віншуе вернікаў і ўсіх беларусаў з надыходзячымі Каляднымі Сьвятамі і Новым годам.

Жадаем прыемна адзначыць Сьвята Хрыстовага Нараджэньне сярод родных і блізкіх, сяброў і калегаў.

Няхай Бог пашле вам і вашым сям'ям супакой і дабрабыт, моц духу і радасьць надзеі, веру ў лепшую будучыню для сябе і для нашай Бацькаўшчыны-Беларусі!

Шчаслівых Калядаў!

Рэдакцыя газэты “Беларус”

Таксама віншуе сваіх чытачоў з надыходзячымі Калядамі і Новым годам. Жадаем вам, дарагія сябры, добрага сьвятоточнага настрою, спакойнага, забясьпечанага жыцця і непакіснай гатовасьці займацца беларускімі справамі, каб цвёрда трымаць нашу прысутнасьць у замежжы і прэзэнтаваць нашу культуру перад іншымі народамі.

На Случчыне адзначылі 90 гадоў слаўтага паўстаньня

90-годзьдзю Случкага збройнага чыну прысьвечана адмысловая вандроўка ў Случкім раёне. Сюды зь Менску на двух аўтобусах прыехалі амаль стопрадстаўнікоў беларускіх нацыянал-дэмакратычных арганізацый. Вандроўка праходзіла па маршруце Грозава - Семежава - Вызна (Чырвоная Слабада) - Случк.

У гэтых мясцінах 90 гадоў таму некалькі тысяч беларускіх паўстанцаў змагаліся з атрадамі Чырвонай арміі, якія значна перавышалі па колькасьці і узроўні ўзбраеньня змагароў за незалежнасьць БНР. Баі доўжыліся болей за месяц, сотні паўстанцаў, якія змагаліся пад бел-чырвона-белымі сьцягамі загінулі, частка з баямі адышла на тэрыторыю Польшчы.

Сярод удзельнікаў акцыі вядомыя актывісты, прадстаўнікі маладзёвых дэмакратычных арганізацый. Людзі

ўскладаюць букеты кветак зь бел-чырвона-белымі сьцяжкамі на месцах пахаваньня паўстанцаў і да крыжоў памяці, якімі адзначаны месцы баёў. Падчас кожнага ушанаваньня гучаць прамовы, а таксама песні слупкіх ваяроў і гімн «Магутны Божа».

*Паводле Радыё Свабода
27.11.2010*

У ТБК Літвы

У апошнюю суботу лістапада ў Таварыстве Беларускай Культуры Летувы ўшанавалі памяць змагароў за незалежнасьць Беларусі – удзельнікаў Случкага паўстаньня.

Пра гісторыю Случкага Збройнага Чыну расказаў Хведар Нюнька. Ён зачытаў і віншаваньне ад Прэзідэнта Рады БНР Івонкі Сурвіллы.

У лістападзе споўнілася 40 гадоў з дня сьмерці Адольфа Клімовіча. Крысьціна Балаховіч зачытала ліст Мар'яна Пецюкевіча да Зоські Верас пра інжынера А.Клімовіча, які даслаў у таварыства з Рыму ягоная дачка Марыя Пецюкевіч. Гэты ліст агучаны ўпершыню.

У гэты ж дзень былі адзначаны і 80-я ўгодкі з дня нараджэньня Уладзіміра Караткевіча. Пра ягоную творчасць расказала Леакадзія Мілаш.

Таксама адбылася прэзентацыя апошняй кнігі Зянона Пазьняка "Цяжкі час-Працяг", агляд зрабіла Крысьціна Балаховіч.

Выступае Крысьціна Балаховіч

Напрыканцы быў паказаны відэа-фільм пра сьвяткаваньне ўгодкаў Случкага Збройнага Чыну ў 2007 годзе, даклад рабіў Валера Місюк. У наступным годзе споўніцца 3 гады, як ён трагічна загінуў. Аб'яўлены збор сродкаў на помнік В.Місюку.

*Паводле інфармацыі
Леакадзіі Мілаш,
Вільня*

Імпрэзы ў Вашынгтоне

29 лістапада адбылася дыскусія пад назваю “Усходняе партнёрства і справа Беларусі”. Арганізатарамі яе былі Freedom House і Літоўская амбасада ў ЗША. З галоўным дакладам выступіў Стэфан Фьюле (Stefan Fule), эўрапейскі камісар у справах пашырэння Эўразьвязу і суседзкай палітыкі. Ён прызнаў, што бальшыня ўмоваў АБСЕ накіраваныя вольных і справядлівых выбараў дасюль не была выкананая беларускімі ўладамі. У дыскусіі бралі ўдзел шэраг прадстаўнікоў Дзярждэпартамэнту і вашынгтонскіх устаноў. Было выказана агульнае жаданьне, што павінна быць больш цесная каардынацыя дзейнасьці ў адносінах да Беларусі між ЗША і Эўразьвязам. З беларускага боку бралі ўдзел Ірына Кресоўская ад Фундацыі “Мы помнім” і Вячка Станкевіч ад БАЗА.

1 сьнежня праходзіла пасяджэньне адказнай Рады Эўрапейскага гуманітарнага унівэрсытэта (ЭГУ), які цяпер знаходзіцца ў Вільні. Пасьля яго адбылося прыняцьцё ў рэзыдэнцыі швэдзкага амбасадара ў ЗША Джонаса Гафстрэма (Jonas Hafstrom). Швэдзкі ўрад цяпер з’яўляецца галоўным мецэнатам ЭГУ. У прыняцьці і гутарках на тэму адукацыі бралі ўдзел літоўскі амбасадар Жыгімантас Павіліоніс, рэктар ЭГУ Анатоль Міхайлаў і віцэ-рэктар Аляксандар Калбаска, амбасадар Дэвід Шворц ад Цэнтру беларускіх дасьледаваньняў, Вітаўт Кіпель ад БНІМ і некалькі выпускнікоў ЭГУ, якія цяпер пасяліліся ў ЗША.

Вячка Станкевіч

Сьвяткаваньне 90-х угодкаў Случкага збройнага чыну ў Лёндане

27 лістапада у Беларускам Доме ў Лёндане згуртаваньне беларусаў Вялікабрытаніі правяло ўрачыстае паседжаньне ў памяць ваяроў Случкага збройнага чыну. Галоўным момантам сьвята стала адкрыцьцё помніка удзельніку тых гераічных падзеяў Лявону Рыдлеўскаму.

Лявон Рыдлеўскі быў адным з самых маладых удзельнікаў Случкага паўстаньня. У 1920 годзе яму было толькі 17 гадоў. Пасьля задушэньня паўстаньня ён вучыўся ў Празе, дзе быў адным з удзельнікаў беларускага студэнцкага руху. А ў канцы 20-х гадоў ён разам зь Міколам Абрамчыкам выехаў у Францыю. У 1940 годзе Лявон Рыдлеўскі змог дамагчыся дазволу для беларусаў ваяваць у французскім войску ў складзе спэцыяльнага легіёну. Ён быў толькі адным з каля сарака жаўнераў, якія засталіся пасьля сутыкненьня з Вэрмахтам, але правёў усю Другую сусьветную вайну ў партызанцы.

Пасьля вайны ён быў адным з тых, хто спрычыніўся да ўратаваньня каля двухсот беларусаў з Даніі ад выдачы сталінскаму ўраду. Свой жыцьцёвы шлях ён скончыў у Лёндане.

Сярод тых эмігрантаў, каму некалі дапамагаў асвоіцца на чужыне Лявон Рыдлеўскі, была й прысутная на сьвяце Старшыня Рады Беларускай Народнай рэспублікі сп-ня Івонка Сурвілла, яна прыпомніла той час: «Я памятаю Лявона Рыдлеўскага з Парыжу. Калі мы туды прыехалі, мне было толькі 12 гадоў. Ён нас спаткаў. Ён тады намі апекаваўся. Ён фактычна быў апекуном усіх новапрыездных беларусаў у Парыжы. Усім памагаў. Жыў вельмі цяжка, але быў сапраўды адданы свайму народу.

Я сёньня прыехала ў Лёндан спэцыяльна на адкрыцьцё помніка на ягонай магіле. Прыехала таму, што я захопленая гэтым чалавекам і памятаю яго як цудоўнага беларуса. Ён быў ня толькі случаком, але быў таксама і ў французскай рэзыстанс, змагаўся супраць фашыстаў. Ён дзякуючы сваім знаёмствам быў здольны шмат-шмат памагчы беларусам. Для мяне было шчасьцем прысутнічаць тутак сёньня на адкрыцьці помніка». Адкрыцьцё адноўленага надмагільнага помніка інжынэру Лявону Рыдлеўскаму адбылося на могілках Гэмпстэд у Лёндане. Багаслужбу правёў айцец Сяргей Стасевіч.

*Паводле Радыё Свабода
27.11.2010*

Угодкі Случкага збройнага чыну ў Нью-Ёрку

28 лістапада ў Нью-Ёрку адбылася ўрачыстасьць, прысьвечаная 90-м угодкам Случкага збройнага чыну. Ладзіў яе Бруклінскі аддзел БАЗА ў грамадзкай залі Сабора Сьв. Кірылы Тураўскага. Прысутныя з увагаю заслухалі віншаваньне з нагоды гэтай знамянальнай даты Старшыні Рады БНР сп-ні Івонкі Сурвіллы. Сп-ня Галіна Падлеская зачытала рэфэрат пра гераічнае змаганьне слупкіх паўстанцаў ў абарону Беларускай Народнай Рэспублікі. Сп-я Таццяна Кресоўская нагадала, што непасрэдным удзельнікальнікам паўстаньня быў айцец Хведар Данілюк, які жыў ў Нью-Джэрзы. Успаміны пра яго запісаныя ягоным сынам Барысам Данілюком. На жаль, сам сп. Барыс не змог прысутнічаць на пасяджэньні і пра асноўныя факты з ягоных успамінаў распаўяла сп-ня. Таццяна Кресоўская. Яна толькі што вярнулася з Лёндану і паведаміла пра тое, што там быў адчынены рэстаўраваны помнік случкаму паўстанцу Лявону Рыдлеўскаму. На завяршэньне прысутныя мелі магчымасьць праглядаць дакумэнтальны фільм пра Случкае паўстанне, падрыхтаваны БЕЛСАТ і мастацкі фільм па творах Васіля Быкава “На чорных лядах”.

Управа Бруклінскага аддзелу БАЗА

Выбары ды выбары

Погляд на выбары
з беларускага замежжа

Тое, што А Лукашэнка ізноў бярэ ўдзел у выбарах на прэзыдэнта, напэўна, многім людзям не дае супакою. Бо што ж новага можа прынесці Лукашэнка Беларускаму народу? Для нас, беларусаў, якія жывуць па-за межамі свайго роднага краю, Лукашэнка зьяўляецца захавальнікам феадальна-калгаснай сістэмы, дзе людзі маюць падобнае жыццё, як рабы тысячы гадоў таму назад.

А. Лукашэнка ёсць для Беларусі, як “завалідарога” на шляху да лепшага жыцця, да прагрэсу, да дэмакратыі і свабоды. На ім вісіць адказнасць за зніклых людзей. У заходніх краінах ніякі кандыдат у прэзыдэнты не можа прэтэндаваць на гэтае становішча, калі біяграфія ягонага жыцця не ёсць чыстая. Беларусы маюць права сказаць Лукашэнку: “Стоп! Годзе!” Шаснаццаць гадоў паніжаць і ганьбіць беларуску мову, культуру, разбураць і знішчаць беларускую гісторыю – гэта яшчэ дадатковы рахунак дыктатару. Лукашэнка не мае дастатковай здольнасці, каб вызначыць лёс Беларускаму народу. Беларуская нацыя мае тысячагадовую гісторыю свайго існавання. Ніхто не мае права паніжаць і ганьбіць сьвятое для беларусаў імя іх Бацькаўшчыны.

Мы тут, у Аўстраліі, з зайдрасцю прыглядаемся праз інтэрнэт-старонкі “Белсата”, як беларусы ў Беластоцкім краі жывуць у вёсках, як гаспадарыць самы над сабою. У іх ёсць добрыя ўласныя хаты, гумны, хлявы, уся патрэбная гаспадарка. А як у Беларусі? Там няма гаспадароў, а ёсць работнікі калгасна-феадальнае сістэмы. Гэты калгасны прыгнёт не будзе вечна, але колькі ахвяраў ён каштаваў нашаму народу і завёў краіну ў тупік і эканамічны заняпад. Новаабраны прэзыдэнт Беларусі

мусіў бы пайсці па іншаму шляху, прадбачыць, якія формы гаспадарання найбольш адпаведныя нашаму краю, нашай гісторыі. Дапамагаю прэзыдэнту ў гэтым павінны быць народныя парлямэнты. Патрэбна, каб была добра наладжаная кантрольная сістэма.

Кандыдаты ў прэзыдэнты Рэспублікі Беларусь

(фота з сайту Радзё Свабода)

Цяпер лёгіка кажа, што калі Лукашэнка не адыйдзе сам, дык ён будзе рабіць новыя грахі, але ўжо ў значна большым маштабе. Трэба такому чалавеку дапамагчы адыйсці, трэба адабраць ад яго на самай справе непатрэбную яму ўладу, каб ня меў магчымасці рабіць новыя злачынствы супроць беларускага народу.

Дэмакратычныя грамадзкія сілы павінны прыкласці ўсе намаганні, каб у краіне адбыліся сапраўдныя выбары, а не выбарчы фарс. Грамадзкасць павінна адмовіць у даверы старому складу Цэнтральнай выбарчай каміі, якая не апраўдала даверу раней. Павінны быць наладжаны кантроль за самім ходам выбараў, каб не было хвальшавання.

Янка Барысевіч,
Аляксандр Грыцук

Беларускі Цэнтральны Камітэт ў
Вікторыі-Мельбурн, Аўстралія

Абама і Камароўскі заклікалі да свабодных выбараў у Беларусі

Прэзідэнты ЗША і Польшчы заклікалі да свабодных і справядлівых выбараў у Беларусі. Пра гэта гаворыцца ў сумеснай заяве Барака Абама і Браніслава Камароўскага, прынятай 8 снежня ў Вашынгтоне па выніках перамоваў кіраўнікоў дзяржаваў.

“Польшча і Злучаныя Штаты Амерыкі заклікаюць да свабодных і справядлівых прэзідэнцкіх выбараў 19 сьнежня ў Беларусі, — гаворыцца ў заяве.

Паводле Радзё Свабода
09.12.2010

Выбарчыя камісіі за мяжой – самыя кялейныя

44 выбарчыя ўчасткі будуць працаваць за межамі Беларусі падчас сёлетніх прэзідэнцкіх выбараў. Гэта на тры болей, чым было на папярэдніх. Мяркуюцца, што гэтым разам за мяжой прагаласуюць каля дзесяці тысяч чалавек.

Выбарчыя ўчасткі за мяжой ахопліваюць няшмат людзей. Гэта пераважна тыя, хто стаіць тут на консульскім уліку. Але, як паказвае жыццё, вельмі многія грамадзяне Б е л а р у с і гэтую працэдурку проста ігнаруюць. І хаця ўлады запэўніваюць, што і іншыя грамадзяне, якія не стаяць на консульскім уліку, могуць без праблем прагаласаваць у дзень выбараў, іх колькасць значна не павялічваецца.

Старшыня выбарчай камісіі Лідзія Ярмошына падкрэслівае: «Вядома, гэта тычыцца невялікай колькасці грамадзянаў, чыё волевыяўленьне не вырашае лёс выбараў. Таму што гэта нязначны працэнт. Гэта сотыя долі працэнта ад агульнай колькасці выбарцаў». Здавалася б, у такой сытуацыі за мяжой няма сэнсу праводзіць выбары па ўнутраных традыцыях. Аднак, як паказвае досвед, за межамі Беларусі і выбарчыя камісіі фармуюць гэтаксама, як унутры краіны, і бюлетэні лічаць гэтаксама. Як расказаў «Свабодзе» на ўмовах ананімнасці беларускі дыпламат, які і дагэтуль працуе ў адной з амбасадаў, непасрэднага загаду з МЗС пра пэўныя

вынікі выбараў няма. Але ўсе ведаюць, што вынікі галасавання становяцца вядомыя ў Менску. І гэта падштурхоўвае да саборніцтва: якая амбасада дасць найбольшы працэнт на карысць дзейнага кіраўніка дзяржавы.

Ды і дзейнае выбарчае заканадаўства спрыяе фальшаванню. Яно дазваляе змяняць колькасць сяброў выбарчай камісіі «ў залежнасці ад унутраных абставінаў амбасады». І калі беларусы дэмакратычных поглядаў спрабуюць накіраваць сваіх прадстаўнікоў у выбарчыя камісіі, яны атрымліваюць тыповыя адказы, кшталту такога, які падпісаў консул Беларусі ў Чэхіі спадар Шпак: «Пры разглядзе зваротаў ад груп грамадзянаў па выніках конкурснага адбору ў склад выбарчай камісіі абраны бізнесовец Татун Сяргей Іванавіч, які абраны намеснікам старшыні камісіі».

Найбольшая колькасць выбарчых участкаў па-за межамі Беларусі прыпадае на Расею. Тут галасаванне пройдзе ў Маскве, Санкт-Пецярбургу, Калінінградзе і Краснадары. Традыцыйна вынікі волевыяўлення грамадзянаў за межамі Беларусі ўключаюць у дадзеныя па Ленінскай раённай камісіі Менску, на тэрыторыі якой знаходзіцца Міністэрства замежных справаў.

Нягледзячы на тое, што паводле заканадаўства ў выбарчыя камісіі ўключаюцца ад 5 да 19 чалавек, практычна ўсе ўчасткі для галасавання для выбараў за мяжой сфармаваныя з трох сябраў. Закон таксама прадпісвае, што ў неабходных выпадках склад камісій можа быць паменшаны ці павялічаны. Аднак, відавочна, што дыпрадстаўніцтва і самых экзатычных для беларусаў краінаў, і самых асвоеных беларусамі, дзейнічалі па адной інструкцыі. Так, камісіі з трох чалавек створаныя для галасавання беларусаў на выбарчых участках у Расеі, Польшчы, Ізраілі і па ўсім астатнім сьвеце.

Паводле Радзё Свабода
26 лістапада 2010

ЗША патрабуюць ад Лукашэнкі павагі да дэмакратыі і правоў чалавека.

1 сьнежня ў Астане (Казахстан) пад час саміту АБСЭ адбылася афіцыйная сустрэча дзяржсакратара ЗША Гілары Клінтан з міністрам замежных справаў Беларусі Сяргеем Мартынавым. У прынятай сумеснай заяве гаворыцца:

“Дзеля паляпшэння двухбаковых адносін першачарговую важнасць па ранейшаму мае выяўленьне большай павагі да дэмакратыі і правоў чалавека, якое неабходна для прагрэсу краіны і яе грамадзянаў. Злучаныя Штаты спадзяюцца пабачыць істотны прагрэс ў гэтых накірунках, у прыватнасці, у справе забеспячэння ходу прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі ў сьнежні ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі”.

У заяве таксама гаворыцца пра падтрымку з боку ЗША намераў Беларусі па будаўніцтву АЭС. Гілары Клінтан і Сяргей Мартынаў

падцьвердзілі паслядоўнасць сваіх краінаў у справе замацавання ядзернай бясьпекі і абавязаліся працаваць разам дзеля папярэджання ядзернага распаўсюджвання.

Сяргей Мартынаў таксама заявіў пра тое, што Беларусь прыняла рашэнне аб ліквідацыі ўсіх сваіх запасаў высокабагачанага урану і мае намер зрабіць гэта да наступнага Саміту па ядзернай бясьпекі ў 2012 годзе. Са свайго боку ЗША паабяцалі аказаць тэхнічную і фінансавую дапамогу. Але, тым не менш, ЗША нядаўна працягнулі да 31 траўня 2011 году дзеянне санкцый ў адносінах да беларускіх прадпрыемстваў, якія належалі да канцэрну “Белнафтахім”, за выключэннем “Полацкшкловакна” і “Лакіфарбы”.

Паводле сайту Хартыя97
2 сьнежня 2010

Пішуць нашыя чытачы

Юля Лісоўская, родам з Пінску, цяпер жыве ў ЗША. Яна падпісалася на газету “Беларус” і хоча быць не толькі чытачом, але і спрабуе сябе ў якасці аўтаркі. Яна зацікаўлена наглядае за падзеямі на Бацькаўшчыне не

толькі праз Інтэрнэт, але і распытвае пра сытуацыю ў Беларусі сваіх землякоў, якіх сустракае ў Амерыцы. Пад час сустрэчы з адным з дзеячаў незалежнага прафсаюзнага руху ў Беларусі Сяргеем Антусевічам Юля запісала з ім інтэрв’ю, якое прапанавала нашай газеце.

нах. Здаецца, што і адносіны да нас з боку дзяржавы павінны быць такімі, як і да афіцыйных прафсаюзаў. Але, на самай справе гэта не так. Падпарадкаваныя ўладам прафсаюзы і самі дзяржаўныя ўлады спрабуюць нас выціснуць. Для нас цяпер самая галоўная задача – выжыць ў гэтых неспрыяльных умовах. У наступным годзе БНП споўніцца 20 гадоў, калі людзі ідуць да нас – гэта значыць, што мы ім патрэбныя. Але, існуючая цяпер кантрактная сістэма стварае нам вялікія перашкоды, бо людзі не імкнуцца абараняць свае правы, баяцца страціць працу.

Кар.: Але, прафсаюзы якраз і існуюць для таго, каб абараняць правы працоўных. Як у вас, больш такіх сяброў, якія толькі лічацца, ці ёсць тыя, хто актыўна працуе незалежна ад сытуацыі і пагрозаў?
Ант.: Безумоўна, ёсць шмат такіх, якія толькі плацяць складкі, мы не маем да іх прэтэнзіяў і дзякуем, што яны з намі. Але, асноўная праца

робіцца тымі, хто гатовы працаваць для сябе і для іншых. Прафсаюз найперш патрэбны людзям дзеля таго, каб прадстаўляць інтарэсы працоўных перад адміністрацыяй, а потым ужо абараняць.

Кар.: Якая для вашага прафсаюза сёння найбольш актуальная праблема?

Ант.: Безумоўна, найперш, ужо згаданая мною кантрактная сістэма, якая выкарыстоўваецца паўсюль дзеля запалохвання людзей. Другая – гэта перашкоды ў рэгістрацыі нашых арганізацыяў. Галоўная ўмова рэгістрацыі – наяўнасць юрыдычнага адрасу, ён павінен быць не ў жылым, а толькі ў службовым памяшканні. Дзяржаўныя і прыватныя структуры не хочуць даваць нам памяшканне ў арэнду, альбо запрашваюць занадта вялікія кошты, часам іх прымушаюць нам адмовіцца. Калі няма юрыдычнага адрасу, няма рэгістрацыі і няма права на дзейнасць.

Кар.: У Беларусі набліжаюцца прэзідэнцкія выбары. Калі раптам улада зменіцца, як хутка ўдасца пераадолець гэтыя перашкоды і стварыць спрыяльныя ўмовы для незалежных прафсаюзаў?

Ант.: Хутка не атрымаецца, але, праз год-два можна палепшыць сытуацыю. Найперш, патрэбна ўвесці заявочную форму рэгістрацыі грамадзкіх

арганізацый, ліквідаваць гэтую дазваляльную, якая існуе зараз. Вядома, патрэбна адміністрацыйная і сучасную кантрактную сістэму прыёму на працу, якая не падобная на тую, што існуе ў дэмакратычных краінах, а выкарыстоўваецца супроць саміх працаўнікоў. У нас галоўны сэнс кантрактнай сістэмы заключаецца ў тым, каб забяспечыць лягальнасць работнікаў да існуючай улады, каб яны былі абсалютна залежнымі, каб трымаць іх на “кароткім павадку”. Улада добра памятае, што было ў 1991 годзе, якая высокая была актыўнасць рабочых, што выйшлі з пратэстам на вуліцы Менску. Цяпер з дапамогаю кантрактаў улады стараюцца прыглушыць гэтую актыўнасць, “падкарміць” рабочых, замацаваць ў людзей абывацкасць да ўсяго – адпрацаваць і пайшоў дахаты.

Кар.: Якая зараз сытуацыя сярод рабочых, такая абывацкасць, ці нарастае незадавальненне?

Ант.: Многія разумеюць, што выбары могуць быць сфальшаванымі, як гэта было раней, і ўжо на гэта звыклі, быццам так і трэба. Акрамя таго, падкормка беларускага рэжыму з боку Расеі праз танную нафту і газ давала магчымасць уладам плаціць мізэрную зарплату і даваць сацыяльную падтрым-

ку. Гэта як бы супакойвала людзей, стварала ілюзію, што ўсё ідзе добра, што жывуць яны лепей, чым ў суседніх постсавецкіх краінах. Цяпер адносіны з Расеяю змяніліся, можа пагошыцца эканамічная сытуацыя і адпаведныя змены наступяць ў галовах людзей.

Кар.: Наконт кандыдатаў у прэзідэнты, хто з іх, на Ваш погляд, лепш пакіраваў бы краінаю?

Ант.: Я думаю, што кожны з іх. Але любога, хто не прыйдзе цяпер, запамняць з дрэннага боку, бо яму давядзецца праводзіць непапулярныя рэформы, каб выйсці з тупіка.

Кар.: Як Вы лічыце, ці могуць быць гэтыя выбары дэмакратычнымі і справядлівымі?

Ант.: Думаю, што будуць адбывацца, як і раней. На сёння створаная цэлая сістэма, якая забяспечвае патрэбныя ўладам вынікі. Але, шмат залежыць ад людзей, яны павінны ісці галасаваць толькі ў дзень выбараў, гэта ўскладніць фальсіфікацыю. На маю думку, нават у гэтых умовах змена ўлады магчымая. Гэта залежыць ад актыўнасці людзей, калі б на вуліцы выйшла 50-100 тыс.. Толькі вуліца, толькі самі беларусы могуць зрынуць гэтую уладу. Але, ці адбудзецца гэта цяпер?

Юля Лісоўская
Нью-Ёрк

Дэвід Крэймер:

“На дыктатара трэба аказваць ціск”

На канфэрэнцыі ладжанай 18 лістапада 2010 Школаю вышэйшых міжнародных даследаванняў (SAIS) пры Універсітэце Джонса Гопкінса ў Вашынгтоне, выступілі трое дасведчаных палітолягаў у дачыненні да Беларусі: Орэст Дзейчакіўскі, Тарас Кузё і Дэвід Крэймер.

Орэст Дзейчакіўскі, палітычны дарадца Камісіі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (Гэльсінская камісія), назваў Беларусь “анамаліяй сучаснай Еўропы”. Дзейчакіўскі быў міжнародным назіральнікам на прэзідэнцкіх выбарах 2006 года і распавёў, як чальцы выбарчых камісіяў рабілі ўсё, каб схаваць працу па падліку галасоў. Ён нагадаў, што ўсе выбары, праведзеныя падчас кіравання Лукашэнкі, не адпавядалі эўрапейскім стандартам. Цяпер, паводле яго словаў, сітуацыя перад выбарамі крыху палепшылася, аднак выбарчыя камісіі ўсё ўзроўняў паранейшаму знаходзяцца пад поўным кантролем уладаў. Ён скончыў сваю прамову пажаданнем, каб не глядзячы на цяжасці, Злучаныя Штаты і Эўразвяз сумеснымі намаганнямі працягвалі спрыяць усталяванню дэмакратыі ў Беларусі.

Гісторык Тарас Кузё, які асабліва

цікавіцца сучаснай сытуацыяй ва Украіне і Беларусі, зрабіў шэраг цікавых параўнанняў наконт падзеяў ў дзвюх суседніх краінах. Дэвід Крэймер, выканаўчы дырэктар праваабарончай арганізацыі «Фрыдам гаўс» (Freedom House), які ў папярэднім амэрыканскім

урадзе займаў пасаду памочніка Дзяржсакратара, нагадаў, што ЗША і ЭЗ зрабілі рэальныя крокі дапамагчы дэмакратызацыі Беларусі. Яны ўвялі санкцыі ў дачыненні да рэжыму Аляксандра Лукашэнкі, якія былі накіраваныя на тое, каб прымусяць Менск вызваліць палітычных зняволеных. Гэтае дзеянне мела рэальныя вынікі. “На дыктатара трэба аказваць ціск” – сказаў Дэвід Крэймер”. Присутнымі на канфэрэнцыі бралі запрошаныя арганізатарамі прадстаўнікі Беларуска-Амэрыканскага задзіночання.

Вячка Станкевіч

Ужо пара на свабоду! (It's time for freedom !)

З такім лёзунгам выступілі маладыя актывісты па цэлым сьвеце ў падтрымку свабоды ў Беларусі. 16 сьнежня, напярэдадні выбараў плянуецца ўжо такая шостая Акцыя моладзі. Першая прайшла ў 2006 годзе напярэдадні сфальшаваных прэзідэнцкіх выбараў пад лёзунгам “Дайце голас грамадзянам Беларусі!”. Кожны год усё болей і болей людзей бярэ ўдзел у Акцыі. Сёлета ў сакавіку Акцыя адбылася 125 гарадох на пяці кантынентах сьвету. Арганізацыя “Маладыя Эўрапейскія Фэдэралісты” (JEF) заклікае моладзь сьвету сарганізаваць сваю Акцыю, або далучыцца да Акцыі ў сваім горадзе і такім чынам спыніць працяг дыктатуры, гучна заявіўшы: “Ужо пара на свабоду!”

Паводле сайту : www.jef.eu

Лукашэнка пайшоў на саступкі Расеі

У Маскве кіраўнік Беларусі Аляксандар Лукашэнка падпісаў дакумэнты па стварэнні адзінай эканамічнай прасторы (АЭП) і паабяцаў іх ратыфікаваць да 1 студзеня 2011 году. У выпадку ратыфікацыі Беларусь зможа атрымліваць бязмытную расейскую нафту, але пералічваць у расейскі бюджэт сто працэнтаў мыта ад продажу сваіх нафтапрадуктаў. Аляксандар Лукашэнка паабяцаў Крамлю, што пакет дакумэнтаў па АЭП будзе ратыфікаваны ў самыя кароткія тэрміны.

Як ацэньваюць гэтыя дамоўленасці ў Менску? Хто перамог: Лукашэнка ці Мядзьведзеў?

Леанід Заіка, кіраўнік аналітычнага цэнтру “Стратэгія” мяркуе, што ў Лукашэнкі адна мэта — даць магчымасць беларускім тэлеканалам паказваць карцінку пра неверагодныя поспехі Лукашэнкі ў Крамлі, пра тое, што ён дамовіўся зь Мядзьведзевым па ўсіх пазыцыях.

Кандыдат у прэзідэнты, кіраўнік цэнтру Мізэса Яраслаў Раманчук мяркуе, што Лукашэнка пайшоў на саступкі Расеі.

«Атрымліваецца, што экспарт перапрацаванай нафты — гэта найперш бізнэс расейскіх кампаній, а не беларусаў. Так што гэта, безумоўна, саступка, і Лукашэнка па сутнасці пагадзіўся з тым, што Беларусь перастае быць нафтай афшорам у Расеі».

Дасягнутыя за дзесяць дзён да выбараў дамоўленасці Раманчук лічыць палітычнымі, бо Лукашэнка разумее, што ў грамадстве дрэнна рэагуюць на сварку з Расеяй. Паводле Раманчука, афіцыйны Менск яна будзе выконваць падпісанае.

«Лукашэнка зноў робіць захады для таго, каб прынамсі на словах памірыцца з Крамлём, бо ён разумее, што прызнаньне Крамля на гэтых выбарах азначае катастрофу яго замежнай і ўнутранай палітыкі. Таму ён стаў такі лагодны, і гэта тая цана, якую ён плаціць за магчымасць змякчыць пазыцыю Крамля па выбарах».

Паводле Радзё Свабода
9 сьнежня 2010

60 гадоў “Беларусу”

Першы нумар газэты “Беларус” выйшаў у Нью-Ёрку 20 верасня 1950 году на 4 старонках. У склад Рэдакцыі ўваходзілі Леанід Галяк (адказны рэдактар), Міхась Рагуля і Пятро Манькоўскі. Зьмест газэты рыхтаваўся ў Нью-Ёрку, а друкавалася яна напачатку ў

мэты выданьня і тэматыку яе публікацыяў. Такою газэта ў аснове заставалася доўгія гады, але з цягам часу яе тэматыка значна пашырылася, жыцьцё ўносіла свае карэктывы. Кожны з новых рэдактараў таксама прыносіў свае думкі, свае падыходы, сваё бачаньне беларускіх праблемаў. Але,

газэта заўсёды заставалася паслядоўнаю ў адстойваньні ідэі дзяржаўнай незалежнасьці Беларусі, адраджэньня і разьвіцьця нацыянальнай мовы і культуры. Такою яна застаецца і мусіць заставацца ў будучыні, каб быць патрэбнаю свайму чытачу, дапамагаць яму арыентавацца ў пад-

зеях і ацэньваць іх з пункту гледжаньня нацыянальных інтарэсаў, дапамагаць беларусам на чужыне трымацца сваіх нацыянальных каштоўнасьцяў і папулярызаваць іх сярод іншых народаў. Газэту “Беларус” выдавалі вядомыя беларускія дзеячы, чые імёны і выявы без сумневу застануцца ў беларускай

гісторыі, бо іх праца ў беларускім руху сягала нашмат шырэй, чым толькі выданьне газэты. Многім з вас добра знаёмыя іх вобразы, але мы тут падаём фотаздымкі ўсіх адказных рэдактараў газэты, дзякуючы ахвярнай працы якіх “Беларус” 60 доўгіх гадоў выходзіў да сваіх чыта-

Леанід Галяк
(вер. 1950 – сакавік 1952)

Вітаўт Тумаіш
(сакавік 1952 -)

Міхась Міцкевіч
(- прыкладна 1960)

Натальля Арсеньева
(- чэрвень 1954)

Лявон Савёнак
(чэрвень 1954 -)

Канадзе з дапамогаю канадзкіх беларусаў. У першым нумары на загалоўнай старонцы Рэдакцыя паведамляла чытачам, з якіх прычынаў беларускія эмігранты ў Амэрыцы рашылі выдаваць сваю газэту:

“Найважнейшай прычынай, што спанукнула нас да выданьня газэты - гэта неабходнасьць інфармаваць увесь цывілізаваны сьвет аб падзеях у Беларусі, выясьняючы праўду аб імкненьнях і ідэалах Беларускага Народу ў ягоным змаганьні з акупантам, ды змагацца з усёй той манюю, хвальшам і баламудствам нашых варагоў, якую яны сеюць праз сваю прэсу сярод нашых людзей у Амэрыцы.”

Названыя прычыны вызначылі галоўныя

Станіслаў Станкевіч
(прыкладна 1960 – 1980)

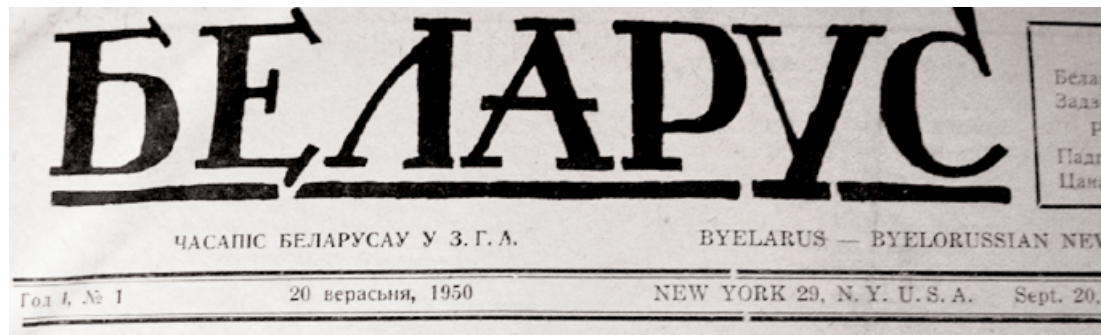
Янка Запруднік
(1980 – 1995)

Зора Кіпель
(1995 – 2000)

Марат Клякоцкі
(2002 - 2010)

чоў. Хацелася б, каб яны назаўсёды засталіся ў гісторыі газэты, каб іх маглі пабачыць маладыя беларусы, для якіх праз канкрэтныя абліччы стане больш зразумелым мінулае і іх роля ў справе працягу грамадзкай дзейнасьці старэйшых пакаленьняў.

Выбачаемся, што пакуль не ўдалося ўстанавіць больш дакладныя даты, пакінем гэтую працу будучым дасьледчыкам гісторыі беларускага замежжа.

Акрамя пададзеных тут імёнаў адказных рэдактараў, ў выданьні газэты прымалі ўдзел шмат іншых беларусаў, кожны з якіх выконваў свой кавалачак працы. Пэралічыць усіх іх не маем магчымасьці, але выказваем ім шчырую падзяку і пашану за іх ахвярнасьць.

Ёсьць чым ганарыцца!

Бясспрэчна: 60-годзьдзем, юбілеем газэты “Беларус”, органу беларусаў Вольнага сьвету, можа ганарыцца і Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне (БАЗА), і шырокае беларускае грамадства. Гэтая газэта - паказнік нацыянальна палітычнае ўпэўненасьці, сталасьці, рашучасьці. Бо так часта мы самі сябе бичуем-крытыкуем (праўда, не беспадстаўна!), што мы і сварлівыя, і слабыя, што ў нас мала што клеіцца... Але, вось на прыкладзе “Беларуса”, на прыкладзе 60-гадовага існаваньня газэты, мы можам сьцьвярджаць, што беларусам уласцівыя таксама й валявыя дадатныя адзнакі.

Газэта “Беларус”, орган беларускае нацыянальнае думкі па-за Беларусіяй, паўстала й жыве дзякуючы беларускаму грамадству, ягоным дзяржаўна ідэялягічным паглядам, перакананьням. У шырокім газэтна-інфармацыйным сьвеце, бадай, ня шмат падобных прыкладаў-зьяваў.

З нагоды юбілею газэты варта азірануцца ў нашу 60-гадовую даўніну -- пэрыяд, калі, як кажуць, “усё пачалося”.

Канец 40-х -- пачатак 50-х гадоў ХХ-га стагодзьдзя былі часам, калі пасля кароткай эўфарыі саюзынікаў-пераможцаў над нацыстоўскай

Нямеччынай разгарэўся новы канфлікт -- узьнялася халодная вайна паміж былымі альянтамі -- усходне-азіяцкім і заходне-атлянтыцкім. Чалавечтва апынулася перад дзьвюма супрацьлеглымі мадэлямі ўладкаваньня павянага жыцьця сьвету - таталітарнай і дэмакратычнай. І вось у гэтым часе ў хоры ідэяна-палітычных галасоў беларускай дыяспары зьяўляецца голас газэты “Беларус”, які абвешчае, што Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне - гэта безгалосая частка імперыі, званай СССР, што беларуская эміграцыя ў ЗША будзе дэмакаваць тую імперыю, гуртаваць суродзічаў ды весьці працу за аднаўленьне нацыянальнай дзяржавы - Беларускай Народнай Рэспублікі.

“Беларус” у 1950 годзе рушыў наперад. Пакаленьні эмігрантаў і фінансавалі й супрацоўнічалі з газэтай. Цягам першых дзесяцігодзьдзяў гэта былі дзеячы-ідэолягі, якія фармаваліся ў Вільні й Менску ў міжваенныя гады: Лявон Галяк, Лявон Савёнак, Натальля Арсеньева, Мікола Гарошка, Міхась Міцкевіч, Алесь Міцкевіч, Вітаўт Тумаіш, Станіслаў Станкевіч, Зінаіда Станкевіч, Антон Шукелайць, Браніслаў

Даніловіч ды дзясяткі іншых. Тых пачынальнікаў падмянілі па пэўным часе маладзейшыя з адукацыйнай атрыманай на Захадзе: Ян Запруднік, Зора Кіпель, Вітаўт Кіпель, Васіль Русак, Галіна Русак, Раіса Станкевіч, Кастусь Акула, Антон Маркевіч. Трэцяе пакаленьне супрацоўнікаў і кіраўнікоў газэты прыйшло ўжо з Беларусі постсавецкага пэрыяду: Лявон Юрэвіч, Зьміцер Саўка, Віталь Зайка ды выдавец-рэдактар, які паставіў газэту на сучасны ўзровень, Марат Клякоцкі. А цяпер рэдкалегію газэты ачоліла шматгадовая працаўніца на ніве беларушчыны Ганна Сурмач. Шчасьці Божа ў працы!

Як бачым, “Беларус” у сваёй гісторыі спалучыў у сабе розныя пакаленьні людзей пэра і нацыянальнай думкі. Агульным назоўнікам усіх іх была - і далей будзе -- Беларусь, ейная дэмакратычная дзяржаўнасьць, нацыянальная культура, мова, лепшая будучыня. А нязьменны дэвіз газэты ўсё той жа купалаў-скі кліч -

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!

Вітаўт Кіпель,
Янка Запруднік

Дарагія рэдактары і супрацоўнікі газэты “Беларус”

Віншую ўсіх вас з 60-мі ўгодкамі газэты “Беларус”. Дзякуючы ахвярнасьці і працаздольнасьці ўсіх тых, хто меў дачыненне да выданьня газэты, мы сёньня можам адзначаць гэты слаўны юбілей. Прывітаючы з удзячнасьцю і захапленьнем усіх рэдактараў: Леаніда Галяка, Вітаўта Тумаша, Наталью Арсеньеву, Лявона Савёнка, Міхася Міцкевіча, Станіслава Станкевіча, Янку Запрудніка, Зору Кіпель, Марата Клакоцкага. Некаторы час дапамагалі выдаваць газэту Лявон Юрэвіч і Зьміцер Саўка. Усе яны прынеслі столькі ведаў, інфармацыі чытачам газэты. Колькі высілкау каштавала ім, каб кожны нумар выходзіў на добрым узроўні. Віншую Ганну Сурмач, якая згадзілася прадаўжаць гэтую працу сваіх папярэднікаў. Я пэўная, што будзе яна гэта рабіць з той самай энэргіяй і адданасьцю, якія заўсёды праўляла ў сваёй працы на карысьць Бацькаўшчыны. Думаю, што і мы, чытачы, будзем рабіць усё, што ў нашых сілах, каб “Беларус” прадаўжаў нас яднаць на чужыне, зьвяртаць нашу ўвагу на патрэбы Беларусі і заносіць весткі пра нас нашым братам і сёстрам на Бацькаўшчыне.

Жыве Беларусь!

Івонка Сурвілла
Старшыня Рады Беларускай Народнай Рэспублікі

Што я магу сказаць пра газэту “Беларус”? Газэта цудоўная, стаіць на добрай пазіцыі і папулярызуе нашы ідэалы - ідэалы Беларускай Народнай Рэспублікі. Дае добрую інфармацыю пра беларусаў Амэрыкі. У часы саўковай імперыі мы нічога не ведалі пра беларусаў, якія змагаліся супраць гэтай імперыі, з яе рэжымам за незалежнасьць Беларусі, многія з іх у гэтым змаганні аддалі сваё жыццё. Іншыя апынуліся ў эміграцыі далёка ад родных хатаў, але і на чужыне засталіся патрыётамі і працягвалі змаганне праз свой гучны голас ў замежжы, якім стала газэта “Беларус”. Гэты голас быў, безумоўна, чутны і саўковым уладам, бо іх спецслужбы маглі дастаць газэту нават ў ЗША. Але, звычайным беларусам тады амаль немагчыма было ўбачыць газэту. Толькі калі пачалася Перабудова ў СССР і, асабліва, калі пачала рушыцца “імперыя зла” і беларусы маглі наведваць сваіх родных у Амэрыцы, тады можна было пачытаць “Беларуса”. Так і мне надарылася пабачыць газэту амэрыканскіх беларусаў, першае знаёмства з ёю адбылося ў ліпені 1991г., калі я наведаў свайго роднага дзядзьку Целеша Уладзімера Антонавіча ў Таронта. Ён, былы вязень ГУЛага і ўдзельнік бітвы пад Монтэ Касіна, жаўнер Арміі Андэрса, пасля вайны застаўся ў Лёндане, а пазней пераехаў у Таронта, дзе пры Царкве св.Кірылы Тураўскага быў старшынём парафіяльнай рады і сябрам Рады БНР. Менавіта ў яго тады я пабачыў і нават прывез ў Рыгу некалькі экзэмпляраў газэты “Беларус” за 1989-1991 гады. Дзядзька яе выпісваў пастаянна. Пазней аж да 1999г. газэту мне прысылала Юзэфа Найдзюк з Амэрыкі, за што я быў ёй вельмі ўдзячны. У адным з нумараў “Беларуса” за 1993 быў зьмешчаны некралёг аб сьмерці майго дзядзькі, гэты нумар я захоўваю, як рэліквію памяці аб ім. Астатнія ўсе нумары газэты перададзены мною і знаходзяцца ў бібліятэцы Латвійскага таварыства беларускай культуры “Сьвітанак”, дзе яе можа пагартаць кожны зацікаўлены. Выпісваць газэту нашым світанкаўцам пакуль што не атрымліваецца, Латвія, як і іншыя постсавецкія краіны, яшчэ не паднялася на дастаткова высокі эканамічны ўзровень і людзі не маюць добрых заробкаў. Але, цяпер ужо ёсьць і кампутары і інтэрнэт, дзякуючы ім мы гартаем электронныя старонкі “Беларуса” і атрымліваем цікавую інфармацыю пра жыццё і дзейнасьць нашых суродзічаў на амэрыканскім кантынэнце. У сувязі з юбілеем ад імя Латвійскага таварыства беларускай культуры “Сьвітанак” і Аб’яднаньня мастакоў-беларусаў краінаў Балты “Маю гонар” віншую з гэтым сьвятам сёньняшняю рэдакцыю і ўсіх тых, хто дапамагаў і зараз дапамагае выдаваць газэту “Беларус”, зьичу посьпехаў на будучыню.

Жыве газэта “Беларус”!

Вячка Целеш
Латвія, Рыга

Газэце Беларуска-Амэрыканскага Задзіночання “Беларус”

Шаноўныя сябры! Выданьне любой газэты – гэта агромістая справа: цяжкая фізічная праца і вялікае інтэлектуальнае намаганьне. А рабіць высокапрафэсійную газэту – гэта яшчэ і значная адказнасьць. Газэта “Беларус” з’яўляецца ўзорам адказнасьці і прафэсіяналізму. Газэта “Беларус” можна і грунтоўна вядзе свой Рэй нацыянальнага беларускага патрыятызму. Газэта “Беларус” адкрыта і аб’ектыўна распавядае пра самыя вострыя праблемы і падзеі Беларускага жыцьця ва ўсім сьвеце. Атрымліваць і чытаць газэту “Беларус” неабходна кожнаму шчыраму беларусу. Ад імя Рэгіянальнага грамадзкага аб’яднаньня “Іркуцкае Таварыства Беларускай культуры імя Яна Чэрскага” (ІТБК) я віншую супрацоўнікаў газэты “Беларус” з юбілейным 60-годдзем. Спадзяемся, што традыцыі газэты будуць захоўвацца і надалей. З вялікім задавальненьнем мы атрымліваем “Беларуса” ў Іркуцку. Кожны нумар чытаецца нашымі актывістамі і захоўваецца ў падшыўцы. А гэтая падшыўка ляжыць ў залі пасяджэньняў Рады ІТБК і прагортваецца шматлікімі нашымі сябрамі. Вялікі дзякуй вам, сябры! Чакаем ад вас навінаў! Чакаем вашу газэту! Спадзяемся, што “Беларус” будзе друкаваць артыкулы прыбайкальскіх беларусаў. З павагаю

Старшыня ІТБК
Алег Рудакоў

Віншуем газету “Беларус”!

Згуртаваньне беларусаў свету "Бацькаўшчына" шчыра віншуе рэдакцыю газэты "Беларус" з 60-гадовым юбілеем. На сёньняшні дзень газета “Беларус” з’яўляецца старэйшым беларускім выданнем у Амэрыцы. Гэта, фактычна, летапіс беларускага жыцця, які мае вялікае значэньне не толькі для беларусаў Амэрыкі, але і з’яўляецца найкаштоўнейшай крыніцай інфармацыі для даследчыкаў эміграцыі. Акрамя таго, “Беларус” -- гэта яшчэ і вакно ў родную Беларусь для тых, хто па розных прычынах апынуўся за тысячы кіламетраў ад Радзімы. Зычым супрацоўнікам газэты як мага болей добрых беларускіх навінаў, новых творчых ідэй, далейшай плённай дзейнасьці ў справе захаваньня і развіцьця беларускай прысутнасьці ў Амэрыцы!

Управа МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"

Ад імя Парахвіі Катэдральнага Сабору Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне

Вітаю рэдакцыю газэты “Беларус” са слаўным юбілеем. 60 гадоў таму газэта была заснаваная беларускімі эмігрантамі, якія перажылі жакі другой сусьветнай вайны і ў выніку гэтых сумных падзеяў апынуліся на чужыне, але не страцілі сваю беларускую адметнасьць. Газэта «Беларус» заўсёды стаяла на моцным нацыянальным беларускім грунце й так павінна быць у будучыні. Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царква таксама стаіць на падобным грунце й існаваньне незалежнай БАПЦ на Бацькаўшчыне ёсьць адной з галоўных вымогаў для існаваньня запраўды свабоднай і незалежнай Беларусі. Дык будзем набліжаць сумеснаю працаю сьветлую будучыню для нашай Бацькаўшчыны!

Расьціслаў Гарошка
Старшыня Парахвіяльнай Рады

Ад імя Ўправы Згуртаваньня Беларусаў Вялікай Брытаніі

Сардэчна віншуем рэдакцыю газэты "Беларус" з 60-мі ўгодкамі з дня заснаваньня. Ведаем, што за гэтыя гады газэта была надзейным сябрам для беларусаў замежжа, найбольш уплывовым і папулярным выданьнем, карысталася вялікай пашанай сярод беларускай дыяспары. Памятаем, якую вялікую цікавасьць выклікалі артыкулы аб лёсах суайчыннікаў, апынуўшыхся па-за межамі роднай Бацькаўшчыны. З захапленьнем чыталіся матэрыялы, прысьвечаныя гісторыі роднага краю. Вельмі карыснымі былі парады і тлумачэньні па розных праблемах жыцьця ў замежжы. Упэўнены, што і надалей газэта застанецца надзейным сродкам аб'ектыўнай інфармацыі, Жадаем сябрам рэдакцыі газэты "Беларус" плённай працы на карысьць беларускай справы.

Лёля Міхалюк, - Старшыня ЗБВБ
Сяргей Пяткевіч, - Сакратар ЗБВБ

Таварыства беларускай культуры ў Літве

Выказвае свае шчырыя віншаваньні з нагоды 60- гадовага юбілею выхаду ў сьвет газэты "Беларус". Радземся, што на працягу 60 гадоў яна нясла слова праўды пра Беларусь і беларусаў на роднай мове. Дзякуем тым, хто не скарыліся, вытрымалі і захавалі ў цяжкіх умовах выгнаньня беларускае слова і любоў да Бацькаўшчыны.

Рада Таварыства Беларускай Культуры ў Літве
Вільня 6 лістапада 2010 г.

Шаноўныя сябры-беларусы!

Беларускія эмігранты, як новыя так і старэйшага пакаленьня, раскіданыя цяпер па цэлай Амэрыцы і, напэўна, многія з вас пачуваюць сябе адзінока і няўтульна на чужыне, маюць цяжкасьці трымаць сувязь з беларускім жыцьцём ў замежжы. Але, існуе выйсьце. У мейсцовасьцях, дзе жывуць хаця 5 беларусаў, можна заснаваць Гурток БАЗА дзеля лепшай сяброўскай сувязі і ўзаемадапамогі. Пры наяўнасьці большай колькасьці людзей можа быць створаны Аддзел БАЗА. З пытаннямі наконт гэтых справаў зьвяртайтесь на адрас газэты “Беларус”, якая ёсьць друкаваным органам БАЗА.

Галоўная управа БАЗА

60 гадоў дзейнасьці Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы ў ЗША

14 лістапада 2010 ў Нью-Ёрку ў царкоўна-грамадзкай залі Катэдральнага Сабору Сьв. Кірылы Тураўскага Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы (БАПЦ) пасья нядзельнай багаслужбы адбылася ўрачыстасьць, прысьвечаная 60-й гадавіне Парафіі. Жыцьцё гэтага важнейшага духоўнага асяродку ў беларускім замежжы пачалося з першай багаслужбы, якая дала пачатак новаму перыяду ў дзейнасьці БАПЦ на чужыне.

Адноўленая ў 1942 годзе пад нямецкай акупацыяй ў Беларусі, БАПЦ падзяліла лёсы паваенных эмігрантаў і разам з імі апынулася на эміграцыі, спачатку ў Нямеччыне, дзе духоўна апыкавалася беларусамі ў лягерах перамешчаных асобаў, а потым, калі людзі разьехаліся па сьвеце, парафіі БАПЦ былі створаны ў Вялікабрытаніі, Аўстраліі, Канадзе, Амэрыцы. Праўда, у той час сама БАПЦ мела праблемы, якія паставілі яе на мяжу распаду і самаліквіднасьці, як, напрыклад, адыход епіскапату да расейскай царквы.

У ЗША, куды пераехалі на жыхарства шмат нацыянальна сьведаных беларускіх паваенных эмігрантаў, Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царква атрымала новыя магчымасьці для працягу сваёй дзейнасьці.

Першая багаслужба БАПЦ на тэрыторыі ЗША адбылася восеньню 1950 году ў Брукліне. Свайго царкоўнага будынку беларусы тады яшчэ не мелі і вернікі сабраліся ў невялікім памяшканьні крамы на Ashford Street, якую наймалі дзеля патрэбаў беларускага грамадзкага жыцьця і называлі тады “Беларускаю хаткаю”. Багаслужбу адпраўляў мітр. прат. а. Хведар Данілюк. А. Данілюк быў удзельнікам Сабору 1942 году ў Менску, дзе была адноўленая Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царква, гісторыя якой сягае ў стагоддзі. Некалькі разоў яна нішчылася суседзямі з Усходу і Захаду і паўставала ізноў да новага жыцьця. Нагадаем, што афармленьне Аўтакефальнае Мітраполіі на тэрыторыі сучаснай Беларусі (тады ВКЛ) адбылося ў 1316 годзе ў Наваградку на чале з Мітрапалітам Тэафілам.

Сёньняшняя БАПЦ і яе першая ў Амэрыцы 60-гадовая Парафія Сабору Сьв. Кірылы Тураўскага ў Нью-Ёрку працягваюць гэты гістарычны шлях. Доўгі час Парафія не мела свайго будынку і мусіла наймаць памяшканьні для багаслужбаў у розных месцах Нью-Ёрку. Толькі амаль праз сем гадоў будынак для Царквы ўрэшце быў куплены на 401 Atlantic Avenue ў Брукліне. Уласнымі сіламі вернікі адрамантавалі, упарадкавалі і абсталявалі занябалу будову і першая служба ў новым і, галоўнае, ва ўласным храме адбылася 3 лістапада 1957 году. З таго часу беларусы ў Нью-Ёрку маюць сваю Царкву, захаваньне якой давалася беларускай грамадзе не без цяжкасьцяў і перашкодаў. Акрамя дзейнасьці па задавальненьню духоўных патрэбаў беларускіх эмігрантаў, гэтая Царква і грамадзкая зала пры ёй сталіся галоўным асяродкам беларускага жыцьця, Беларускай цэнтрам ў Нью-Ёрку.

Парафія Сьв. Кірылы Тураўскага таксама шмат гадоў бярэ ўдзел у штогадовых этнічных фестывалях, якія адбываюцца на Atlantic Avenue і

годна прэзентуе на гэтых шматлюдных сьвятах беларускую культуру і традыцыі сярод амэрыканцаў.

Сёньняшні кіраўнік БАПЦ, епіскап Сьвятаслаў, які з паважных прычынаў не змог прыехаць з Таронта на ўрачыстасьць, ў сваім віншавальным пасланьні напісаў:

“Пачатак, пакладзены за акіянам 60 гадоў таму ахвярнымі беларускімі сьвятарамі і вернікамі, надыхнуў многіх суайчыннікаў ствараць духоўны асяродкі ў Новым Сьвеце і працягваць справу дзядоў – змаганьне за незалежнасьць Беларускае царквы і Беларускае дзяржавы.

Катэдра ў Нью-Ёрку стала галоўным рэлігійным і культурным задзіночаньнем Беларускае Эміграцыі ўсяго сьвету, дзе кожны вернік мог унесці сваю лепту ў агульную Беларускую справу і праявіць сябе на духоўнай і нацыянальнай ніве. Тут заўсёды падносіліся малітвы да Бога за Беларусь і за суайчыннікаў і гэтая сьвятыня яшчэ павінна адыграць сваю ролю ў адраджэньні Беларускага Праваслаўя і нацыянальнае дзяржаўнасьці на Бацькаўшчыне”.

З нагоды юбілею Парафіяльную раду і вернікаў прывітаў старшыня Галоўнай управы БАЗА сп.

Вячка Станкевіч, які нагадаў, што паваенныя эмігранты, якія залажылі Парафію, па прыездзе ў Амэрыку найперш закладалі цэрквы і беларускія арганізацыі, а потым ужо куплялі ўласныя дамы і ладзілі сваё асабістае жыцьцё.

Парафія атрымала таксама віншаваньне ад імя вернікаў БАПЦ ва Украіне, якое даслаў д-р архімандрыт Серафім. Ад вернікаў Парафіі Сьв.

Кірылы Тураўскага ў Таронта прывітальны ліст даслала сп. Надзея Дробіна, дзе гаворыцца: “Парафія ў Брукліне – гэта не проста Царква. Гэта месца, дзе людзі атрымліваюць духоўную дапамогу і падтрымку. Дзе сустракаюцца нашыя суайчыннікі, дзе зьберагаецца беларуская мова. Гэта культурна-нацыянальны цэнтр ў ЗША”.

Былы прыхаджанін Парафіі, вядомы беларускі грамадзкі дзеяч у Амэрыцы сп. Янка Запруднік, які цяпер жыве ў Нью-Джэрзі, у сваім прывітальным лісьце падкрэсьлівае: “Сам факт існаваньня Парафіі, а тым больш арганізаванае рэлігійнае жыцьцё ды выдавецкая, адукацыйная і культурна-папулярная дзейнасьць замацоўваюць і пашыраюць ідэю аўтакефаліі Беларускага Праваслаўя, умац-

няюць нацыянальную сьведанасьць і адраджэньскую працу як на эміграцыі, гэтак і ў Беларусі”. Сп. Запруднік зычыць Парафіі далейшага плёнага шляху ў тым жа накірунку да сьветлых ідэалаў, якімі кіраваліся заснавальнікі і папярэдні працаўнікі Парафіі.

З вялікай увагаю прысутныя заслухалі зварот да вернікаў сп. Барыса Данілюка. Цягам усяго свайго жыцьця ў Амэрыцы ён уклаў шмат свайго працы ў тое, каб дзейнасьць БАПЦ тут мацавалася і пашыралася і тым самым працягваў справу свайго бацькі а. Хведара Данілюка. Стан здароўя не дазволіў сп. Барысу быць прысутным на ўрачыстасьці, але душою ён быў прысутны ў храме, дзеля паўнаважнага жыцьця якога шмат зрабіў.

Ён выказаў сваю надзею, што сёньняшнія кіраўніцтва Парафіі і вернікі будуць клапаціцца пра захаваньне гэтага духоўнага цэнтру:

“Веру, што вы знойдзеце ў сабе мудрасьць дзеяць так, каб на адправах ў нашай сьвятыні было людна, каб на гэтых адправах сьпяваў годны Катэдральнага сабору хор ды была чутная толькі нашая чыстая родная мова, а й у нашай залі было цесна ад удзельнікаў царкоўных і грамадзкіх урачыстасьцяў...”

Сябра Парафіяльнай Рады сп. Сяргей Капытка зачытаў урывак з публікацыі сп. Барыса Данілюка “Нязрынутае нягодамі”, якая пабачыла сьвет у часопісе “Царкоўны пасланец” (3-4 /44 /54) да 40-х угодкаў Парафіі, дзе распавядаецца пра гісторыю аднаўленьня БАПЦ і стварэньня Парафіі Сьв. Кірылы Тураўскага. Для большыні прысутных гэта былі раней малаведамая інфармацыя. Яе ўдала дапоўніла выступленьне сп. Антона Шукелойца, які падзяліўся сваімі ўспамінамі аб тым, як адбывалася аднаўленьне БАПЦ у 1942 годзе, бо ён быў непасрэдным удзельнікам гэтых падзеяў.

На завяршэньне для прысутных былі паказаны на экране фотаздымкі з гісторыі БАПЦ і Парафіі, якія каментавалі старэйшыя эмігранты, што некалі прысутнічалі на той першай багаслужбе 60 гадоў таму і былі тады яшчэ зусім маладымі – Расьціслаў Гарошка, Вячка Станкевіч, Ала Орс Рамана, а таксама сп. Верабей, які з жонкай прыехаў на сьвята ад царквы ў Гайленд Парку.

Арганізацыйны камітэт Бруклінскага аддзелу БАЗА й сястрынства Парафіі Сабору Сьв.Кірылы Тураўскага запрашае ўсіх беларусаў навакольна на традыцыйную супольную сустрэчу Новага года, якая адбудзецца ў грамадзкай залі Сабору Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне па адрасу: 401 Atlantic Ave (скрыжаваньне Bond Str & Atlantic Ave. прыпынкі сабвэю "Atlantic Ave - Pacific Str", "Hoyt Schermerhorn"). Пачатак вечарыны ў 10:30 р.м.

Усіх прысутных чакае сьвяточны пачастунак, цікавая музычная праграма, беларускія сьпевы, гульні ды іншае. Кошт уваходу - 60 даляраў. Для сем'яў з дзяцьмі прадугледжаныя зьніжкі.

Замовіць квітку можна па тэл: 718-859-7201 – Таня Красоўская (калі не дазвоніцеся, пакідайце наведаньне і свой нумар тэлефону), ці пішыце на email: premiere718@yahoo.com.

Непасрэдна можна замовіць і ў будынку Сабору на нядзелях.

Малюнак Івонкі Сурвіллы

20 гадоў дзеля яднаньня беларусаў сьвету

20 гадоў таму, у 1990-м годзе з ініцыятывы грамадскіх і культурных дзеячаў Беларусі паўстала Згуртаваньне беларусаў сьвету “Бацькаўшчына”.

Гэта быў лёсаносны для беларускай нацыі час, калі ішло змаганьне за адбудову беларускай дзяржаўнасці, час надзеяў, час уздыму нацыянальнай сьвядомасці, абуджэньня цікавасьці да суродзічаў у замежжы. Сярод творчай інтэлігенцыі краіны ўзнікла думка аб стварэньні арганізацыі, якая займалася б падтрыманьнем сувязяў з дыяспарай.

10 верасня 1990 года адбылася ўстаноўчая канфэрэнцыя Згуртаваньня беларусаў сьвету “Бацькаўшчына”. Яна праходзіла ў Доме літаратараў на вуліцы Фрунзе, 5 – тагачасным мейсцы збору беларускай адраджэнскай інтэлігенцыі, дзе стала адбываліся творчыя сустрэчы, вечарыны, канцэрты. Першым прэзідэнтам Згуртаваньня “Бацькаўшчыны” стаў пісьменьнік Васіль Быкаў, старшынём Рады – Яўген Лецка. Так, упершыню была створана арганізацыя, якая аб’яднала беларусаў на Бацькаўшчыне і ў замежжы. Адчыніліся межы, з цяжкасцю ішло пераадольваньне навізанага савецкай прапагандаю стэрэатыпу аб тым, што ўсе, хто жыве за заходняй мяжой, ворагі. Паступова прыходзіла разуменьне таго, што беларускае жыццё і самі беларусы ёсць не толькі ў Беларусі, але і ў многіх іншых краінах.

“Прыезд з Нью-Ёрка сьпявака Данчыка, танцавальнага гурта “Васілёк” растапілі лёд недаверу, – узгадвае падзеі таго часу непасрэдная іх удзельніца, сябра Вялікай Рады “Бацькаўшчыны” Ганна Сурмач. – Як вясновы паводак, затапілі патрыятычныя пачуцьці не толькі беларускую моладзь, але і старэйшых. Людзі пабачылі і пачулі сваё роднае, адчулі вінаватасць за тое, што не захавалі сваю мову, культуру так, як гэта рабілі беларусы ў Амерыцы. Для нас пачаў адчыняцца сьвет і прыходзіць разуменьне сваёй прысутнасьці і значнасьці ў ім”.

У канцы 1992 году Згуртаваньне “Бацькаўшчыны” арганізавала Першы сход беларусаў блізкага замежжа, на якім упершыню сустрэліся беларусы з розных краінаў. Удзельнікі Сходу выступілі з ініцыяваю правадзеньня Сусьветнага беларускага форуму. Гэтая ідэя потым была падтрымана і заходняй эміграцыяй. Першы зьезд беларусаў сьвету адбыўся 8-10 ліпеня 1993 г. у Мінску ў будынку Опернага тэатра. Сьведкі гэтай падзеі называюць яе апафеозам яднаньня Бацькаўшчыны з дыяспарай. Бальшыня заходніх беларусаў прыехалі на Радзіму ўпершыню пасля выезду на эміграцыю, а іх ужо дарослыя дзеці ўпершыню наведвалі зямлю бацькоў. Гэта было сапраўднае сьвята, на якім прысутнічала каля 1500 чалавек (з іх больш за 1000 гасцей з замежжа). У падрыхтоўцы зьезду актыўна дапамагалі і тадышнія дзяржаўныя структуры – міністэрства культуры, міністэрствы інфармацыі, адукацыі, замежных спраў, улады Менска. На франтоне Опернага тэатра, дзе праходзілі пасяджэньні, былі напісаны купалаўскія словы: “На Сход, на Усенародны Сход!” Памяшканне тэатра было аздаблена ў нацыянальным стылі, у фазе дзейнічалі мастацкія выставы. Дэлегаты Зьезду з надзеяй глядзелі ў будучыню, марылі, што Першы зьезд ёсць толькі пачаткам актыўнага нацыянальнага адраджэньня.

На жаль, тыя надзеі не спраўдзіліся. Пасля зьмены ўлады ў краіне адносіны да Згуртаваньня “Бацькаўшчыны” з боку новых дзяржаўных уладаў рэзка пагоршыліся. Пры арганізацыі наступных зьездаў (1997, 2001, 2005) “Бацькаўшчына” сутыкалася са шматлікімі праблемамі і перашкодамі, неаднаразова паўставала пытаньне аб правядзеньні чарговага зьезду ў суседніх краінах. Арганізацыя была пазбаўлена памяшканьня, перажыла шэсьць пераездаў, вымушана была змагацца за захаваньне Беларускага дому – Міжнароднага цэнтру беларускай дыяспары, створанага агульнымі намаганьнямі беларусаў з Беларусі і замежжа.

Тым не менш, нягледзячы на цяжкасьці, “Бацькаўшчына” змагла пераадолець знешнія перашкоды і ўнутраны супярэчнасьці, праблемы росту, праз якія праходзяць усе грамадзкія арганізацыі. Да сёньня Згуртаваньне захоўвае адданасьць сваім ідэалам, закладзеным яго стваральнікамі, захоўвае адпаведнасьць сваёй назве. ЗБС яднае беларусаў больш як у 20-ці краінах сьвету, працуе з 135-ю асяродкамі беларускай дыяспары.

Аглядаючыся на пройдзеныя 20 гадоў, разумееш, як шмат было зроблена за гэты час. Прайшло ажно пяць зьездаў беларусаў сьвету. Гэтыя форумы збіраюць беларусаў з розных краінаў раз у чатыры гады і з’яўляюцца пляцоўкаю для абмеркаваньня надзённых пытаньняў і праблемаў беларускай дыяспары, наладжваньня супрацоўніцтва паміж беларускімі асяродкамі ў сьвеце і Беларуссю. Апошні, Пяты

зьезд, у якім, акрамя сябраў Згуртаваньня, нарэшце ўзялі ўдзел і прадстаўнікі дзяржаўных органаў, паказаў, што ў стаўленьні дзяржавы да супрацы з беларускай дыяспарай і са Згуртаваньнем “Бацькаўшчыны” ёсць некаторыя пазытыўныя зрухі. Паволі выяўляецца адчуваньне зацікаўленасці з боку дзяржавы ў супрацы з дыяспарай: створаны пры міністэрстве культуры Кансультатывы савет па справах беларусаў замежжа, Інстытут культуры Беларусі, якія маюць на мэце супрацоўніцтва з беларускімі суполкамі замежжа. У працы Кансультатывага савета прымалі ўдзел і прадстаўнікі “Бацькаўшчыны”. На падставе прапанаваў дэлегатаў Пятага зьезду беларусаў сьвету міністэрствам культуры рыхтуецца новая Праграма “Беларусы ў сьвеце”. Нарэшце, напрыканцы 2009 года аднавіла працу Рабочая група па распрацоўцы закона “Аб беларусах замежжа”, у якую ўвайшло і кіраўніцтва “Бацькаўшчыны”. Пытанне аб прыняцьці закона, які б рэгуляваў стасункі дыяспары і дзяржавы, “Бацькаўшчына” ўздыхалася яшчэ ў 2001 годзе, але тады справа далёка не зрушылася і разгляду закона так і не адбылося. Пасля Пятага зьезду адбыліся два пасяджэньні рабочай групы па распрацоўцы закона. Па словах кіраўніка Згуртаваньня “Бацькаўшчыны” Алены Макоўскай, большасць прынятых пад час пасяджэньняў фармулёвак сэнсавы адпавядаюць прапановам у праект закона “Аб беларусах замежжа”, зацверджаным дэлегатамі Пятага зьезду беларусаў сьвету. Ёсць надзея, што калі праца пойдзе далей, то наступнай восенню адбудзецца разгляд адпаведнага законапраекта.

Асноўная дзейнасьць Згуртаваньня “Бацькаўшчына” скіраваная на яднаньне беларусаў па ўсім сьвеце ў адзіную супольнасьць. За гэтымі высокімі словамі хаваецца карпатлівая штодзённая праца. Фактычна, кожны дзень ідзе кантакт з сябрамі “Бацькаўшчыны” ў розных краінах па электроннай пошце, па тэлефоне. Згуртаваньне дапамагае асяродкам беларускай дыяспары ў правядзеньні разнастайных беларускіх мерапрыемстваў, дасылае метадычную літаратуру, перадае беларускія кнігі, у тым ліку і ў беларускай бібліятэцы і школы ў замежжы, арганізуе прыезд беларускіх пісьменьнікаў, музыкаў, дэманстрацыю фільмаў, па магчымасці стараецца адказваць на ўсе просьбы, з якімі звяртаюцца да супрацоўнікаў “Бацькаўшчыны” беларусы замежжа.

Штодзённа аднаўляецца сайт арганізацыі – zbsb.org, дзе можна даведацца пра апошнія навіны з жыцця “Бацькаўшчыны” і беларускіх суполак замежжа, а таксама знайсці весткі пра беларускія школы, помнікі, музеі, беларускія арганізацыі ў замежжы і іншую цікавую інфармацыю. З 2001 года штотомсяць выдаецца інфармацыйны бюлетэнь “Беларусы ў сьвеце” (выйшла 104 нумары), які дасылаецца падпісчыкам у 25 краінаў сьвету. Такім чынам, дзякуючы сайту і бюлетэню беларусы ў Таронта, напрыклад, могуць даведацца пра дзейнасьць беларускіх суполак ў Іркуцку, Эстоніі ці Аўстраліі. А з гэтага году “Бацькаўшчына” супольна з Саюзам беларускіх пісьменьнікаў пачала выпуск літаратурнага бюлетэня “Кніганоша”, прысьвечанага навінкам беларускамоўнага друку. “Кніганоша” рассылаецца па грамадскіх бібліятэках і бібліятэках пры навуковых установах па ўсёй Беларусі, а таксама па асяродках беларускай дыяспары, беларускіх бібліятэках і кафедрах ВУН у замежжы.

Яднаньне – працэс двухбаковы, і ў гэтым сэнсе “Бацькаўшчына” стараецца не толькі падтрымліваць кантакты з суродзічамі ў замежжы, каб інфармаваць іх пра жыццё на Радзіме, але і папулярызуе дзейнасьць беларускіх суполак замежжа ў самой Беларусі. З гэтай мэтай у Беларусі праводзяцца прэзентацыі кніг замежных беларускіх пісьменьнікаў, адзначэньне юбілейных датаў, вечарыны памяці, экспазіцыі ў музеях, мастацкія выставы, прысьвечаныя творчасьці

беларусаў замежжа.

У гэтым годзе “Бацькаўшчына” быў распачаты шэраг сустрэчаў з выбітнымі дзеячамі беларускага замежжа. Ужо адбыліся сустрэчы са старшынём Таварыства беларускай культуры ў Літве Хведарам Нюнькам, айцом Аляксандрам Надсанам, старшынём ІТБК імя Яна Чэрскага Алегам Рудаковым, стваральнікам і каардынатарам Беларускай Інтэрнэт-Бібліятэкі Kamunikat.org Яраславам Іванюком і яго калегаю Наталляй Герасімоў.

На жаль, у Беларусі па-ранейшаму мала ведаюць пра вялізны ўнёсак беларускай эміграцыі ў разьвіцьцё нацыі. Адна з прычын такой сітуацыі палягае ў адсутнасьці спецыяльнай навуковай установы, якая б вывучала гісторыю і сучаснасьць беларускай дыяспары, зьбіралі і сістэматызавала набыткі беларускага замежжа. Нягледзячы на пэўныя зрухі ў стаўленьні да дыяспары з боку дзяржаўных органаў і разуменьне патрэбы ў кантакце і супрацоўніцтве, існуе праблема, звязаная з адсутнасьцю спецыялістаў па дыяспары, якія б займаліся аналізам працэсаў, што адбываюцца ў асяродках беларусаў замежжа. Часткова такую функцыю ўзяла на сябе “Бацькаўшчына” заснаваўшы ў 2004 годзе ўнікальную кніжную серыю “Бібліятэка Бацькаўшчыны”, у межах якой ужо выйшла два дзесяткі кніг. Гэтыя кнігі распаўсюджаюць пра гісторыю, літаратуру, адукацыю, друк, грамадскае жыццё беларусаў ў той ці іншай краіне, знаёмяць з вядомымі беларусамі замежжа. Выданьне кожнай з іх – сапраўдны падзея, якой папярэднічае доўгая праца дасьледчыкаў. Акрамя серыйных, выйшла яшчэ 37 кніг, прысьвечаных вядомым людзям Беларусі, яе культуры і гісторыі, а таксама 7 зборнікаў твораў дзяцей-пераможцаў конкурсаў, арганізаваных Згуртаваньнем.

Яшчэ адзін крок па набліжэньні беларускага замежжа да Беларусі – стварэньне электроннай бібліятэкі беларускай дыяспары. Яна ўтрымлівае каля 800 найменьняў розных кніг, часопісаў, артыкулаў, выдадзеных нашымі суродзічамі ў замежжы.

Шмат год працуючы на ніве беларушчыны, сябры “Бацькаўшчыны” добра асэнсавалі, што працэсы асіміляцыі, якія ідуць ў асяродках беларускай дыяспары, адбываюцца ў першую чаргу па прычыне слабай нацыянальнай ідэнтыфікацыі беларусаў унутры краіны. Тады “Бацькаўшчына” і шэраг іншых грамадзкіх арганізацый вырашылі аб’яднаць свае намаганьні і праводзіць супольныя культурныя і грамадскія акцыі пад агульным слоганам “Будзьма беларусамі!” дзеля дасягненьня агульнай мэты – яднаньня беларусаў на глебе павагі да сваёй мовы, культуры, традыцый. Каардынатары кампаніі імкнуліся падштурхнуць неабыхавых людзей задумацца над тым, што азначае быць беларусам, што нас яднае апроч пашпарту і дзяржаўных межаў. Аказалася, што прыхільнікаў беларускай ідэі нашмат болей, чым думалі ініцыятары кампаніі.

“Мы ведалі, што ў Беларусі актыўных прыхільнікаў беларускай ідэі багата, але каб так шмат! Запатрабаванасьць у сучаснай беларускай культуры проста неверагодная, лісты з просьбамі і прапановамі арганізаваць культурную імпрэзу ідуць з усіх куткоў Беларусі, як з вёсак, гэтак і з вялікіх гарадоў”, – гаворыць старшыня Рады “Бацькаўшчыны”, каардынатар кампаніі “Будзьма беларусамі!” Ніна Шыдлоўская.

За два гады дзейнасьці “Будзьмы” некалькі дзесяткаў тысяч чалавек “прайшлі” праз мерапрыемствы кампаніі – канцэрты музычных гуртоў, лекцыі на тэму гісторыі і культуры Беларусі, рэгіянальныя акцыі для падтрымкі сучасных моладзевых ініцыятыў, літаратурныя сустрэчы, шматлікія арт-прэзентацыі. Дзякуючы гэтым імпрэзам шмат людзей па ўсёй Беларусі ўпершыню адкрылі для сябе мноства твораў і творчых праектаў сучаснай беларускай культуры.

Напрыканцы хочацца прыгадаць словы былой старшыні Рады Згуртаваньня Ганны Сурмач, выказаныя ёю з нагоды 20-й гадавіны “Бацькаўшчыны”: “Калі б нават, ня дай Божа, дайшло да таго, што ЗБС спыніла сваё існаваньне, закладзены ім працэс ужо нельга перапыніць. Сёння ўспрымаецца як звычайная справа, што беларусы з розных краінаў і з метраполіі знаёмыя між сабою, вольна кантактуюць, узамна дапамагаюць, ладзяць розныя супольныя імпрэзы. Мы прысутныя як адзіная нацыя ў шырокім сьвеце!”. Хаця чаму напрыканцы? Бо што такое 20 гадоў? Гэта толькі пачатак сталення, пачатак новага этапу жыцьцёвага шляху. Усё яшчэ наперадзе!

Мы верым у тое, што “Бацькаўшчыне” жыць, пакуль жывуць беларусы!

Тацяна Печанко,
прэс-сакратар МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

Свой 20-гадовы юбілей Згуртаваньне беларусаў сьвету “Бацькаўшчына” адзначыла 26 лістапада 2010 урачыстаю імпрэзаю ў Рэспубліканскім цэнтры нацыянальных культур. На святочную вечарыну сабраліся сябры Згуртаваньня, пісьменнікі, грамадскія дзеячы, прадстаўнікі амбасадаў і міністэрстваў, беларусы з Украіны, Польшчы, Расеі, Эстоніі, Літвы. Распачала імпрэзу кіраўнік Згуртаваньня Алена Макоўская. У сваёй прамове яна адзначыла асноўныя дасягеньні “Бацькаўшчыны” і выказала пад-

Выступае кіраўнік МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” Алена Макоўская

Радзім Гарэцкі: “Нам патрэбны беларускамоўны прэзідэнт!”

зяку тым, хто ў розныя гады стаяў на чале Згуртаваньня. Далей з прывітальнымі словамі і ўспамінамі выступіла былы прэзідэнт ЗБС акадэмік Радзім Гарэцкі, паэт Генадзь Бураўкін, гісторык Алег Трусаў, літаратуразнаўца Лідзія Савік, госьці з замежжа – Яўген Вапа (Польшча), Валеры Казакоў (Расея), Лілія Плыгаўка (Літва), Зінаіда Клыга (Эстонія) і інш. Былі зачытаныя пісьмовыя прывітаньні, дасланыя з розных краінаў, а таксама паказаныя відэазвароты.

Старшыня Рады БНР Івонка Сурвілла даслала для вечарыны свой аўдыёзварот з віншаваньнем

Ад дзяржаўных структураў на вечарыне прысутнічаў міністр культуры Павел Латушка. Пад час свайго выступу ён паабяцаў, што ў далейшым падтрымка беларусаў замежжа з боку дзяржавы будзе ўзмацняцца

Стваралі святочны настрой ды віншавалі “Бацькаўшчыну” і музыкі: гурт “Стары Ольса”, Алесь Камоцкі, Зьміцер

“Стары Ольса”

Сідаровіч, цымбалістка Зінаіда Савяцкая, Лявон Вольскі ды музыкі з “Крамбамбулі”, гурт “Унія”.

Пасля імпрэзы падчас неформальнай часткі адбываліся гутаркі з гасцямі імпрэзы, кіраўнікі ЗБС – Алена Макоўская і Ніна Шыдлоўская абмяркоўвалі з прадстаўнікамі беларускіх суполак пляны на далейшую супрацу.

Паводле Інфармацыйнага цэнтру ЗБС “Бацькаўшчына”

Віншуем з Калядамі і Новым годам!

Каляды ды Новы год – святы, ад якіх заўжды, з самага дзяцінства, чакаеш цудаў, якія прыносяць аднаўленьне, даюць магчымасць на хвіліну спыніцца ды асэнсаваць зробленае за год і галоўнае, напэўна, для многіх з нас – гэта добрая нагода сабрацца разам з самымі блізкімі і дарагімі людзьмі.

Жадаем вам, шановныя суайчыннікі, каб гэтыя святы і надыходзячы год прынеслі з сабой як мага больш радасных падзей. Шчасця вам, моцнага здароўя, далейшых поспехаў у працы на карысць роднай Беларусі! Няхай сэрцы поўняцца самымі светлымі пачуццямі, няхай здараюцца цуды, і надыходзячы год будзе годам здзяйснення вашых лепшых мараў!

Управа Згуртавання беларусаў сьвету “Бацькаўшчына”

Управа Бруклінскага аддзелу БАЗА

Запрашае на чарговы штомесячны Сход, які адбудзецца 19 сьнежня 2010 ў царкоўна-грамадзкай залі Сабору св. Кірылы Тураўскага на Atlatic Ave 401 а 1:00. (даезд трэйнамі: A,C,G – Hoyt-Schermerhorn, B,Q – Atlantic Ave,

F – Bergen Str.)

Галоўная тэма Сходу: “Беларусь перад выбарам” (разам назіраем за выбарамі ў Беларусі). Абмеркаваньні, інфармацыі, сьвежыя навіны пра ход выбараў.

8 сьнежня ў Фундацыі Карнэгі прайшоў дыялёг экспертаў на тэму “Беларусь перад выбарамі”. Галоўнымі прамоўцамі былі – палітоляг Віталь Сіліцкі ад Беларускага Інстытуту стратэгічных дасьледаваньняў (BISS), міжнародны эканамічны дарадца Аляксандр Чубрык і дырэктар аддзелу Эўразіі пры Фундацыі Карнэгі Джэймс Колінз (James Collins), які добра знаёмы беларуска-амэрыканскаму грамадству з 90-х гадоў. У складзе дэлегацыі з Беларусі былі таксама эканаміст Павал Данэйка, рэдактар “Нашай Нівы” Андрэй Дынько і Жанна

Літвіна ад Беларускай Асацыяцыі журанлістаў.

Удзельнікі пагадзіліся на конт пільнай неабходнасьці палітычных і эканамічных рэформаў ў Беларусі, прыцягненьні замежных нерасейскіх інвэстыцый і дывэрсыфікацыі энэргетычных рэсурсаў. Джэймс Колінз заявіў, што ЗША павінна пасля выбараў зьмяніць свой падыход да Беларусі. Ад БААЗА на імпрэзе прысутнічалі Вячка Станкевіч (Галоўная управа) і Вячаслаў Бортнік (Вашынгтонскі гурток)

Ганна Сурмач

Усім сябром і знаёмым зычаць Вясельных Калядаў і поспехаў у Новым годзе -

Вячка і Джозэн Станкевічы

Вясельных Калядаў, Шчасьлівага Новага году ўсім сваякам, прыяцелям ды знаёмым у Амэрыцы, Беларусі і па цэлым сьвеце сардэчна жадае

Юля Андрусьшын

Навагоднія й калядныя віншаваньні сябрам і знаёмым выказваюць: сям’я Алесь Міцкевіч др. Вітаўт Кіпель сям’я др. Юркі й Ларэйн Кіпеляў др. Янка й Надзя Запруднікі

Віншуе ўсіх сяброў і знаёмых з Калядамі і Новым годам! Зычым усім здароўя і поспехаў ва ўсіх асабістых і грамадзкіх справах.

Адрус, Галіна, Паўліна і Даніла Падлескія

Беларуская ялінка на фэстывалі ў Нью-Джэрзы

5 сьнежня ў Музеі амэрыканска-вугорскай фундацыі (New Brunswick, NJ, USA) адбылося адкрыцьцё 22-га фэстывалу калядных ялінак. Прадстаўнікі 12 розных этнічных супольнасьцяў штата Нью Джэрзы ўпрыгожылі дрэўцы ў сваім нацыянальным каларыце, такім чынам можна было пабачыць беларускую, вугорскую, дацкую, латыскую, лаціна-амэрыканскую, летувіскую, польскую, украінскую, фінскую, харвацкую, швэдзкую і эстонскую ялінкі.

Першай сустрэла наведвальнікаў музэю гаспадыня – вугорская ялінка, упрыгожаная карункамі. За ёю ішла беларуская прыгажуня, убраная ў саламяныя вяночкі, звяночкі, цацкі і гірлянды, на верхаліне ялінкі зьзяла калядная зорка, таксама з саломы. Многія спыняліся, каб паглядзець бліжэй і сфатаграфаваць няпростую работу беларускіх майстроў. Сярод іншых упрыгожваньняў варты зазначыць украінскія вышываныя рушнікі і латыскія лялькі. Папулярным быў матыў нацыянальных колераў, так на харвацкай, швэдскай і дацкай ялінках можна было заўважыць ланцужкі з мноствам нацыянальных сьцяжкоў. Цікавую інфармацыю пра калядныя звычай можна было прачытаць у каталёгу.

Артыкул пра Беларусь распаўсюдае пра традыцыйныя калядныя стравы (куцьцю, кісель, ламанцы з макам) і батлейку. Вельмі прыемна, што Беларусь прадстаўлена на гэтым міжнародным фэстывалі і розныя людзі маюць магчымасць даведацца больш пра нашу краіну і яе багатую культуру. За гэта варты ўгадаць сьв. пам. сп. Галіну Русак, якая запачаткавала ўдзел беларусаў у гэтым фэстывалі. Сёлета падзяка належыцца Сяржуку і Валянціне Трыгубовічам, якія працягваюць справу, трымаюць сувязь з фундацыяй і ўпрыгожваюць беларускую ялінку для ўдзелу ў гэтым фэстывале.

Выстава будзе адкрытай да 30 студзеня 2011 года. Ласкава просім!

Вера Мацкевіч

БТ не паказвала беларусам замежжа выступы кандыдатаў ў прэзідэнты

Няма выступаў і на сайце Белтэлерадыёкампаніі. Беларусы за мяжою не маглі глядзець выступленьні кандыдатаў ў наўпроставым эфіры, Гэта звязана з тым, што выступленьні не трансьляваліся на спадарожнікі і тэлеканал “Беларусь-ТВ”, разлічаны на замежнага гледача. Кіраўнік прэс-службы БТ Сьвятлана Смалонская-Краскоўская патлумачыла, што

выступленьні праходзяць ў адпаведнасьці з пастановаю Цэнтрвыбаркама. У ім сказана, што выступы кандыдатаў трансьлююцца на Першым нацыянальным тэлеканале. Аб замежжы ў пастанове нічога не напісана, а самадзейнасьцю на тэлеканале не займаюцца, заўважыла кіраўнік прэс-службы.

Паводле сайту Хартыя97 25.11.2010

Беларусь 2010-ых: выклікі пераменаў і шляхі да посьпеху

Чацьвёртая штогадовая канфэрэнцыя Беларускага інстытуту стратэгічных дасьледаваньняў (BISS, Літва) 1-2 сакавіка 2011, Мінск, Беларусь

Праз дваццаць гадоў пасля атрымання незалежнасьці беларускае грамадзтва і кіруючая эліта апынуліся перад якасна новымі выклікамі развіцьця. Калі Беларусь імкнецца ўвайсці ў шэрагі найбольш развітых краінаў сьвету з найлепшым бізнэс-кліматам і найвышэйшым узроўнем чалавечага развіцьця, якія інстытуты і палітыкі, знешнепалітычныя саюзы і мадэлі адносінаў паміж дзяржавамі і грамадствам будуць найбольш адпавядаць гэтым мэтам? Ці зможа краіна дасягнуць гэтых амбітных мэтаў толькі нязначна змяніўшы палітычную і эканамічную сістэмы? Ці з’яўляецца ўстойлівым балансаваньне паміж Усходам і Захадам, асабліва ў зьвязку са зьменамі ў пазыцыі і дзеяньнях Расеі? Хто з суседзяў Беларусі (у прыватнасьці, Расея ці Эўрапейскі Зьвяз) можа стаць ключавым партнёрам ў мадэрнізацыі і развіцьці краіны? Або Беларусь жадае зрабіцца Эўрапейскім Кітаем? 1-2 сакавіка 2011 года адбудзецца чацьвёртая штогадовая канфэрэнцыя BISS. Афіцыйныя асобы, эксперты, навукоўцы з Беларусі, Расеі, Украіны, Эўрапейскага Зьвязу і Паўночнай Амерыкі абмяркуюць новую эканамічную, сацыяльную і геапалітычную сітуацыю, ў якой Беларусь апынулася ў выніку працяглага канфлікту з Расеяй і пасля прэзідэнцкіх выбараў 19 снежня 2010, а таксама ацэняць, як новыя рэаліі паўплываюць на амбітныя мэты развіцьця краіны. Дыскусіі пад час канфэрэнцыі будуць засяроджвацца на трох тэматычных блёках: эканамічная рэформа, адукацыя і развіцьцё чалавечага капіталу, энэргетычная бяспека. Мэта канфэрэнцыйных дыскусіяў – дасягнуць экспертнага кансэнсусу наконт таго, якія інстытуты і палітыкі, знешнепалітычныя саюзы і мадэлі адносінаў паміж дзяржавамі і грамадствам будуць найбольш адпавядаць мэтам развіцьця ў кожнай з гэтых сфераў палітыкі, а таксама прыступіць да фармулявання парадку дня рэфармаваньня Беларусі, які б атрымаў унутраную і вонкавую падтрымку. Калі ласка, зарэзервуйце сабе гэтую дату і далучайцеся да нас 1-2 сакавіка 2011 г. 3 павагай,

Павел Данэйка, Старшыня Рады BISS
Віталь Сіліцкі, Навуковы дырэктар BISS

Іркуцкае Таварыства Беларускай Культуры імя Я.Д. Чэрскага

Ладзіць 16-18 сьнежня 2010 Міжнародную навукова- практычную канфэрэнцыю на тэму “100-годдзе Сталыпінскай рэформы – самага масавага перасяленьня беларусаў ў Прыбайкалье”. Інфармацыю пра канфэрэнцыю падамо ў наступным выпуску газэты.

У Празе пачаліся рэгулярныя беларускія набажэнствы

26 верасьня 2010 у пражскай царкве Сьв. Кузьмы і Дзям’яна ўніяцкі сьвятар а. Андрэй Абламейка пачаў рэгулярныя беларускія набажэнствы. Службы адбываюцца кожную апошнюю нядзелю месяца. Пасьля Літургіяў праводзяцца заняткі нядзельнай школы для дзяцей імя Сьв. Эўфрасіньні Полацкай. 25 сьнежня 2010 года адбудзецца сьвяткаваньне Раства Хрыстова для беларусаў у Празе. Пасьля Боскай Літургіі запрашаюцца дзеці і бацькі да ўдзелу ў Каляднай містэрыі. (Сьвяты Мікола, салодкі стол і калядныя падарункі) Адрас: Царква сьвятых Кузьмы і Дзям’яна – Vyšehradská 49, Praha 2.

Паводле часопіса “Крывія” №19 за 2010

Французы ўпершыню выпускалі турыстычны даведнік па Беларусі

Першы турыстычны даведнік па Беларусі выдадзены ў Францыі сумесна з беларускім Нацыянальным агенцтвам па турызму. Кніга выдадзена на французскай мове тыражом у некалькі тысяч асобнікаў. Беларусь прадстаўлена як цікавы, але пакуль малавядомы французскаму турысту накірунак. Аўтары асабліва адзначылі прыгажосць беларускай прыроды, гасціннасьць жыхароў краіны, яе багатую і размаітую культуру. Акрамя таго, у даведніку апісаньня найбольш вядомых мясцінаў краіны, падаецца шмат практычнай інфармацыі. Таксама ёсьць невялікі слоўнічак і прыгожыя фота беларускіх краявідаў, якія могуць прывабіць французскіх турыстаў.

Паводле Tut. by 8 сьнежня 2010

Артыкул Алесі Кіпель

У амэрыканскім прафэсійным часопісе The Journal of Commerce (Nov. 23, 2010) выдрукаваны артыкул сп-чні Алесі Кіпель пад заг. “Капаючы глыбей у дэмпінгавы экспарт”. Аўтарка, адвакат па спэцыяльнасьці (і акты-вістка БАЗА), выказвае перасьцярогу ў тым, што завышаныя экспартныя цэны могуць стацца юрыдычнай праблемай для амэрыканскіх кампаніяў, якія ў гэтым дэмпінгу ўдзельнічаюць.

У Хрыстафора Калюмба знайшлі беларускія карані

Амерыканскі гісторык даказаў, што дзедам першаадкрывальніка быў Ягайла! Цяпер ён хоча зрабіць аналіз ДНК. Мануэль Роза (Manuel Rosa) у сваёй новай кнізе даводзіць, што выкрыў таямніцу паходжаньня першаадкрывальніка Амерыкі. Ён абвяргае ранейшую тэорыю, што Хрыстафор паходзіць з італьянскай Генуі.

У сваёй працы "Калумб. Ніколі не казаная гісторыя" ("Colon. La Historia Nunca Contada") амерыканскі гісторык партугальскага паходжаньня, прааналізаваўшы сярэднявечныя дакументы і хронікі, даводзіць, што ягоны бацька — прыгодніцкі кароль Уладзіслаў III, а дзед — кароль Польшчы і Вялікага княства Літоўскага Ягайла. Нагадаем, бацькам Ягайлы быў Альгерд, маці — княжэўна Ульяна Цвярская. У 1385 годзе ў замку Крэва (цяперашні Смаргонскі раён) ён заключыў унію паміж Польшчай і ВКЛ. Паводле Мануэля Розы, сын Ягайлы, польскі кароль Уладзіслаў III не загінуў у бітве з туркамі ў 1444 годзе, але збег і пасяліўся на партугальскай Мадэйры. Там ён ажаніўся з заможнай партугалкай і стаў бацькам Калумба. Гэтая тэорыя дапамагае зразумець, чаму Калумб ажаніўся на заможнай партугальскай арыстакратцы, і іх шлюб быў зацверджаны партугальскім каралём, перакананы Мануэль Роза. Да таго ж герб Калумба падобны на герб Уладзіслава. Ды і сам вандроўнік выглядаў усходнееўрапейцам: са светлай скурай і блакітнымі вачыма. Сам ён хаваў сваё паходжаньне, каб не выкрыць свайго бацьку. Каб давесці сваю тэорыю, даследчык хоча параўнаць ДНК Ягайлы (запыт ужо скіраваны ў Кракаў) і сыноў Калумба, пахаваных у Севільі.

Паводле Эўрапейскага радыё для Беларусі 30.11.2010

Беларускую “Пагоню” сьпявалі ў Індыі

На Сусьветнай маладзёвай сустрэчы, якая адбывалася напрыканцы лістапада – пачатку сьнежня ў Індыі, прагучала беларуская “Пагоня”. Яе выканалі маладыя дзяўчаты і хлопцы з розных краінаў па-беларуску, кожны свой радок. Напярэдадні дня нараджэньня Максіма Багдановіча для Беларусі сьпявала моладзь з Амэрыкі, Паўднёвай Афрыкі, Лаоса, Індыі, Туркменіі, Лівана, Саламонавых выспаў, Камбоджы, Тога, Палестыны, Егіпта, Інданэзіі, Аўстраліі, Зімбабве, Філіпін і інш. Краінаў. Дзея была запісаная на відэа, якое было выстаўлена ў Інтэрнэце, і можна было бачыць з якім захапленьнем моладзь сьпявала па-беларуску.

Паводле сайту Хартыя97 2 сьнежня 2010

CNN запрашае на Каляды ў Беларусь

Беларуская вёска Пагост трапіла ў рэйтынг 10 найлепшых месцаў на сьвеце для адзначэньня сёлетніх Калядаў, складзены кампаніяй CNN. Там, паводле CNN, можна паглядзець старажытны калядны абрад з элемэнтамі паганства. Складальнікі не канкрэтызуюць, які менавіта зь беларускіх Пагостаў яны маюць на ўвазе, але з іншых інфармацый можна меркаваць, што CNN запрашае ў Пагост Жыткавіцкага раёну. У правадніку CNN, беларускі Пагост займае трэці радок, апырэдджаючы Зальцбург, Сыднэй, Нью-Ёрк, Ганконг, пуэрта-рыканскі Сан-Хуан, Лёндан і Бостан. Папэрадзе Пагосту ў рэйтынгу – нямецкі Нюрнбэрг і ісьляндзкі Рэйк’явік. CNN рэкамэндуе наведаць Пагост у пэрыяд з 25 сьнежня да 7 студзеня.

Імпрэза ў ТБК Літвы

30 кастрычніка адбылася трыдцыйная сустрэча беларусаў Літвы на сядзібе Таварыства беларускай культуры. Гэтым разам імпрэза была прысьвечана людзям і падзеям, што звязаныя з лёсам Беларусі і адбыліся на працягу кастрычніка.

Сустрэчу распачаў прывітальным словам старшыня Таварыства Беларускай Культуры сп. Хведар Нюнька. Кіраўнік таварыства закрунуў шэраг істотных пытанняў дзеля беларускай грамады Вільні. Так спадар

Хведар Нюнька выказаў надзею на супрацу беларускай супольнасьці Літвы з міністэрствам культуры Літвы па праблематыцы аднаўленьня дзейнасьці Беларускага музэю імя Івана Луцкевіча ў Вільні. Старшыня ТБК таксама закрунуў пытаньне аб усталяваньні мемарыяльнай шыльды ў гонар беларускага

Усходняй Літвы, на чале з генэралам Булак-Балаховічам, але гэтага не адбылося.

Алесь Адамковіч звярнуў увагу прысутных на беларускі складнік новаўтварэньня 20-ых гадоў. На тэрыторыі ў 14 кв.км пражывала больш за 40% беларусаў, беларуская мова сталася дзяржаўнай як і польская. За кароткі час былі адчыненыя некалькі сотняў школ з беларускай мовай навучаньня – усё гэта заклала трывалы падмурак дзеля станаўленьня беларускасьці

ксяндза Адама Станкевіча на адным з касцёлаў у Вільні. ТБК дамаглося падтрымкі з боку Аб'яднаньня нацыянальных меншынстваў Літвы, якое выступіла з агульным лістом на імя Віленскай Кур'і з просьбай аб атрыманьні дазволу на камемарацыю вядомага беларускага дзеяча.

Цёплымі словамі ўгадаў Хв. Нюнька сьв.пам. старшыню Таварыства Беларускай Мовы – Юрыя Гіля, якога ўжо як год няма з намі. Дзякуючы яго намаганьням быў атрыманы дазвол і намаганьнямі спадкаемцаў справы, ўсталявана дошка ў гонар беларускага паэта і пісьменьніка – Францішка Багушэвіча. Да прагляду прысутных была прапанаваная кароткачасовая дакумэнтальная стужка пра жыцьцё і дзейнасьць Юрыя Гілясамаадданага беларуса і творчай асобы.

Сустрэчу працягнуў студэнт ЭГУ Юрась Юркевіч, які прысьвяціў частку свайго выступу Другой Усебеларускай Канфэрэнцыі, што адбылася ў Берліне ў 1925 годзе. Магістрант звярнуў увагу на той факт, што рашэньні аб роспуску Рады і Урада Беларускай Народнай Рэспублікі не маюць сілы. Вынікі канфэрэнцыі не былі зацьверджаны вышэйшымі органамі БНР – Прэзідыюмам Рады БНР, а сымбаль дзяржаўнасьці – пячатка – засталася ў Пятра Крэчэўскага, потым яна перадавалася наступным старшынцам Рады БНР.

Дактарант Віленскага Педагагічнага Універсітэта Алесь Адамковіч распавёў пра цікавае дзяржаўнае ўтварэньне – Сярэдняю Літву. Такая краіна паўстала ў кастрычніку 1920 г. як вынік узаемадзеяньня фэдэралісцкай канцэпцыі Юзэфа Пілсудзкага з вайскоўцамі і палітычнымі рэаліямі 1918—1920 гадоў. Так, на думку начальніка Польскай дзяржавы магла паўстаць яшчэ і

ўвогуле і цэнтру беларускага космасу – гімназіі ў Вільні.

Другую частку свайго выступу Алесь прысьвяціў жыцьцю і дзейнасьці беларускага сьвятара і публіцыста – Віктара Шутовіча. Ён нарадзіўся ў Ашмянскім павеце і быў высьвечаны ў 1913 г. у Вільні. Малады Шутовіч хутка далучыўся да руху беларусізацыі касцёлу і быў асуджаны польскімі ўладамі за казаньні на беларускай мове. У 1932 годзе Віктара Шутовіча касцёльныя ўлады пераводзяць далей ад Віленшчыны ў якасьці прэфэкта ў Хорашчы каля Беластанку. Кароткі час Шутовіч служыў у Чырвоным касцёле, аднак быў арыштаваны і асуджаны на 10 гадоў зьнявольнага Савецкімі ўладамі. Пасьля вяртаньня ў 1955 асеў у Барысаве, дзе нелегальна праводзіў імшу на каталіцкіх могілках, дзе і сам зараз пахаваны.

Наступным распавёў аб палітычным становішчы ў Беларусі палітоляг Артур Юдзіцкі. Малады фаховец паліталогіі адзначыў “тэатральнасьць” і непразрыстасьць бягучай прэзідэнцкай кампаніі і пэўную прадвызначанасьць народнага выбару. Артур звярнуў увагу прысутных на напампоўваньне Беларусі грашыма з непадзельнага мыта Мытнага звязу, што распачаў сваю дзейнасьць ад 1-га ліпеня. Фактычна Расеяй выдзелена бягучая пазыка ў якасьці буфэра дзеля крокаў у сацыяльнай галіне з боку існуючай беларускай улады.

Сустрэчу завяршыў студэнт Юрась Юркевіч словамі пра апошні падзел Рэчы Паспалітай у 1795 г. Малады гісторык вызначыў асноўныя сюжэты ўрокаў гісторыі дзеля сёньняшняга дня і будучыні, адказнасьці эліт за лёсы дзяржавы і народа, а таксама праблемы легітымнасьці ўлады.

Юрась Юркевіч
Вільня

Сьв. пам. Іван Нікітчанка (10 студзеня 1939 – 20 лістапада 2010)

20 лістапада 2010 ў аўтамабільнай аварыі пад

Маладзечна загінуў Іван Нікітчанка, член-карэспандэнт Акадэміі навук Беларусі, прафесар, старшыня Цэнтру падтрымкі чарнобыльскіх ініцыятываў, вядомы навуковец і грамадзкі дзеяч, які гаварыў праўду пра сапраўдную небясьпеку для Беларусі наступстваў Чарнобыльскай катастрофы і змагаўся за тое, каб яна не замоўчвалася.

Іван Нікітчанка нарадзіўся 10 студзеня 1939 году ў Бранскай вобласці. Скончыў Віцебскі вэтэрынарны інстытут (1960), доктар сельскагаспадарчых навук (1979), прафесар, член-карэспандэнт Акадэміі навук Беларусі (з 1986). Ляўрэат дзяржаўнай прэміі СССР (1982). У першай палове 1990-х гадоў уваходзіў у склад ценевага

кабінэту апазыцыі БНФ у Вярхоўным Савеце XII скліканьня. Доўгія гады ўзначальваў арганізацыйныя камітэты для правядзеньня “Чарнобыльскага шляху”. Крытыкаваў пляны пабудовы ў Беларусі атамнай электрастанцыі.

Падчас сёлетняй выбарчай кампаніі ўвайшоў у лік давераных асобаў кандыдата ў прэзыдэнты ад партыі “Беларуская хрысьціянская дэмакратыя” Віталія Рымашэўскага. Гэты крок тлумачыў тым, што менавіта Рымашэўскі найбольшую ўпараўнаньні зь іншымі кандыдатамі ўвагу аддае пытаньням пераадоленьня наступстваў Чарнобыльскай аварыі.

Паводле Радзё Свабода
20 лістапада 2010

Разьвітаньне з Радзімай

Адзінаццаць гадоў жыцьця ў эміграцыі не аддалілі мяне так ад маёй краіны, дзе нарадзілася і вырасла, ад Беларусі, якую не бачыла цягам усіх гэтых гадоў, як гэтыя некалькі дзён у сярэдзіне сёлетняга лістапада. Памерла мая маці Валянціна, абарвалася жывая повязь, тая пупавіна, якая лучыла мяне з родным домам. Прышло разуменьне, што сапраўднае разьвітаньне з Радзімай адбываецца не тады, калі пакідаеш яе межы, а тады, калі там не застаецца родных, блізкіх, сяброў. Як асеньнія лісьці ападаюць, адыходзяць у лепшы сьвет адзін за другім тыя, з кім пачыналася тваё жыцьцё, прайшло юнацтва і сталенне. Здавалася, што ўсе яны будуць жыць вечно, што заўсёды магу пазваніць і пачуць іх голас, пагаварыць так, як быццам не было гэтых доўгіх гадоў разлукай.

Шэсьць гадоў таму ў такія ж халодныя лістападаўскія дні не стала майго адзінага малодшага брата Паўла. Шэрым ранкам яго знайшлі на вуліцы з прабітаю галавою, праз

тыдзень ён памёр у шпіталі, так і не прыйшоўшы ў сябе. Забойцу не знайшлі, ды і не стараліся знайсці, так і закрылі справу. Цяпер мае бацька, маці і брат ляжаць побач на вясковых могілках.

Не была я на пахаваньні ні брата, ні маці, не кінула на іх магілкі жменю зямлі, не разьвіталася, як належыць. Бо давалося мне пакідаць маю Радзіму не па ўласнай волі і шукаць прытулку на чужыне.

Тысячы людзей зьехалі з Беларусі за гэтыя гады вяртаньня ў мінулае, бо не маглі заставацца на Радзіме, не мелі надзеі збудаваць там годнае жыцьцё, ці, як я сама, удзельнікі апазыцыйнага руху. Колькі нас такіх па сьвеце, хто не змог і не зможа правесці ў апошні шлях сваіх родных. Гэтая рана застаецца на ўсё жыцьцё. Разбураныя сям'і, разбураныя жыцьці – яшчэ адзін сумны вынік панаваньня дыктатарскага рэжыму ў Беларусі.

Ганна Сурмач
Нью-Ёрк

ДАРАГІЯ ДЗЕТКІ!

Віншваем вас з Калядамі – сьвятам Божага нараджэньня!

ВЫЦІНАНКА КАЛЯДНАЯ ЯЛІНКА

Выцінанкі – традыцыйнае народнае мастацтва Беларусі. Выцінанка – гэта ажурны ўзор, выстрыжаны з паперы. У кожнай мясцовасці выцінанка набывала свае асаблівасці, уласцівыя светаўспрыманням людзей, якія там жылі. Людзі ўпрыгожвалі выцінанкамі сьцены і вокны. Невялічкую выцінанку можна наклеіць на каляровую паперу і атрымаецца прыгожая самаробная Калядная паштоўка. Вы ўжо, напэўна, не раз выразалі з белай паперы сьняжынкi. Прапануем вам выцінанку – калядную ялінку. Вам спатрэбяцца каляровая папера, нажніцы і клей.

1. Складзіце невялічкі аркуш зялёнай паперы ўдвая і намалюйце палову ялінкі (глядзі малюнак А).

2. Выражце ялінку і раскрыйце.

3. Наклейце ялінку на каляровую паперу.

4. Выражце малюпасенькі квадратык жоўтай паперы (памерам з зорку для вашай ялінкі), складзі ў чатыры столкі і намалюй абрысы зоркі (глядзі малюнак В).

5. Выражце зорку і наклеіце на вершаліну.

6. З рознакаляровай паперы выражце ўпрыгожанні (кружочки, званочки, ромбікі і г.д.) і наклеіце на ялінку. Колькасьць упрыгожанняў зьлева мусіць быць такой як і справа.

Падрыхтавала Галіна Падлеская

НАРАДЗІЎСЯ НАМ ХРЫСТОС

Усявышні нам рашэньне
Весткай радаснай прынёс,
Што для нашага збаўленьня
Нарадзіўся нам Хрыстос.

У спрадвечнай моцы Бога
Будзе наш няўхільны лёс.
Каб прыходзіць з дапамогай,
Нарадзіўся нам Хрыстос.

Хай плывуць хутчэй калядкі
Да самосенькіх нябёс.
Славім Божае Дзіцятка:
Нарадзіўся нам Хрыстос!

Ад хаціны да хаціны,
Хоць і на дварэ мароз,
Богу аддаем павіннасьць:
Нарадзіўся нам Хрыстос.

Віктар Швед

ЖАДАЕМ ВАСЕЛЯХ КАЛЯДАЎ І ШЧАСЬЦЯ Ў НОВЫМ ГОДЗЕ!

Каляндар памятных датаў на студзень 2011

1 студзеня

Новы год.

50 гадоў таму, у 1961 годзе, нарадзіўся Ігар Гермянчук - журналіст, грамадзка-палітычны дзеяч перыяду новага Беларускага Адраджэньня, галоўны рэдактар апазыцыйных савецкаму рэжыму газэтаў "Свабода", "Навіны", часапіса "Кур'ер", дэпутат Вярхоўнага Савета БССР 12-га скліканьня.

2 студзеня

150 гадоў таму, у 1861 годзе, нарадзіўся Яўхім Карскі - філёлаг-славіст, фалькларыст, этнограф, аўтар 3-томнай навуковай працы "Беларусы"

6 студзеня

Праваслаўная Куцьця

7 студзеня

Каляды па праваслаўнаму (юльянскаму календару).

115 гадоў таму, у 1896 годзе, нарадзіўся Яўхім Кіпель - грамадзка-палітычны дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША

8 студзеня

100 гадоў таму, у 1911 годзе, нарадзіўся

Уладзімір Дудзіцкі - пісьменьнік, журналіст, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне, Венесуэле, ЗША.

75 гадоў таму, у 1936 годзе, нарадзіўся Генадзь Кахановіч - гісторык, краязнавец, літаратуразнаўца.

12 студзеня

105 гадоў таму, у 1906 годзе, нарадзіўся Язэп Малецкі - дзеяч эміграцыі ў Аўстраліі, аўтар успамінаў "Пад знакам Пагоні".

70 гадоў таму, у 1941 годзе, нарадзіўся Уладзімір Мулявін - артыст, кампазітар, кіраўнік ансамбля "Песьняры"

13 студзеня

420 гадоў з дня атрымання ў 1591 годзе свайго гэрба горадам Менскам.

20 гадоў таму, у ноч на 13 студзеня 1991 году савецкія войскі захапілі ў Вільні тэлевежу і шэраг уладавых будынкаў, забілі 14 і паранілі каля 700 чалавек тых, хто аказваў супраціў савецкім уладам. Сярод абаронцаў вежы былі і беларусы.

14 студзеня

95 гадоў таму, у 1916 годзе, нарадзіўся

16 студзеня

185 гадоў таму, у 1826 годзе, нарадзіўся Рамуальд Траўгут, адзін з кіраўнікоў паўстання 1863-64 г.г.

45 гадоў таму, у 1966 годзе, ў Таронта быў створаны Каардынацыйны Камітэт беларусаў Канады, які аб'яднаў беларускія арганізацыі ў гэтай краіне.

19 студзеня

Вадохрышча.

85 гадоў таму, у 1926 годзе, нарадзіўся Віктар Сянькевіч - грамадзкі дзеяч, гісторык, журналіст, дзеяч эміграцыі ў Гішпаніі, Вялікабрытаніі, ЗША.

29 студзеня

470 гадоў таму, у 1541 годзе, нарадзіўся Іпацый Пацей - дзяржаўны, палітычны і царкоўны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага, пісьменьнік-палеміст.

250 гадоў таму, у 1761 годзе, нарадзіўся Якуб Ясініскі - адзін з кіраўнікоў паўстання 1863-64 г.г.

Ахвяраваньні

Наша першае да юбілею ахвяраваньне мы атрымалі ад дачкі першага рэдактара газэты Лявона Галяка сп. Ганны Галяк (Agonis), якая даслала нам 200 дал. Дзякуем сп. Ганьне за ахвяраваньне і выказанае ёю жаданьне і надалей быць падпісчыкам газэты.

Шаноўныя сябры!

Газэта "Беларус" разам з вамі ўступае ў новы 2011 год. Спадзяемся, што і надалей вы захочаце быць нашымі чытачамі, а можа і далучыце да іх ліку новых падпісчыкаў. Запрашаем вас і вашых сяброў замовіць газэту на 2011 год.

Кошт падпіскі на год - 50 даляраў разам з дасылкаю.

Чакаем таксама вашых іншых ахвяраваньняў на выданьне газэты.

"Беларус" патрабуе фінансавай падтрымкі, каб жыць далей, каб ісьці ў новае сёмае дзесяцігоддзе. Хто ж яе падтрымае, акрамя нас - беларусаў? Мусім і надалей мець і выдаваць на сучасным узроўні свой друкаваны орган, які лучыць нас на чужыне ў адзіную супольнасьць.

Вы можаце быць не толькі чытачамі, але і аўтарамі публікацыяў, інфармацыі пра мясцовае беларускае жыцьцё ці аб'яваў на розныя тэмы. Дасылайце інфармацыю для друку на паштовы альбо электронны адрас Рэдацыі і мы будзем радыя публікаваць іх.

Грашовы чэкi патрэбна выписваць на імя: **BIELARUS newspaper**, дасылаць на адрас: **PO BOX 1958, New York, NY 10025** (адрасат не указваць)

Рэдакцыйная калегія

БЕЛАРУС

Газэта Беларусаў у Вольным Сьвеце

Выдае:

Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне

BIELARUS

Belarusian Newspaper in the Free World

Published by

Belarusian American Ass'n, Inc.

Склад Рэдакцыі:

Ганна Сурмач - адказны рэдактар (surmacova@gmail.com)

Андрэі Падлескі - адказны за кампутарную вёрстку

Таня Красоўская - скарбнік, арганізатар падпіскі (premiere718@yahoo.com)

Галіна Падлеская - рэдактарка дзіцячай старонкі galinapodles@hotmail.com

Валеры Дворнік - адказны за друк ў тыпаграфіі

Натальля Старавойтава - адказная за рассылку газэты

Артыкулы падпісаныя прозьвішчамі ці ініцыяламі, могуць зьмяшчаць паглады, зь якімі Рэдакцыя не пагаджаецца.

Адрасы Рэдакцыі:

Паштовы адрас:

Hazeta Belarus
166-34 Gothic Drive
Jamaica, NY 11432
USA

Электронны адрас (email):
bielarus@bazarhq.org

Адказнасьць за зьмест
рэкламы нясе рэкламадаўца.